

Södermanlands-Nerikes Nation

MAJHÄLSNING

till landsmännen

18

TIERPS TRYCKERI
AKTIEBOLAG
1945

UPPSALA 1945

Södermanlands-Nerikes Nation

MAJHÄLSNING

till landsmännen

18

UPPSALA 1945

INNEHÅLL.

	Sid.
Från vår till vår	3
Landsmännen	11
Nationens ämbetsmän	14
Utgående balanser	16
In memoriam	19
Sörmlands Nations album	52
Tal för gåsen och kvinnan	56
En krönika om Sörmland-Närke och Nyland	59
Fjorton Wienerstudenter i Södermanlands-Nerikes nation	64
Sällskapet V. f. N:s stipendiefond	67
Veteranerna	67

Från vår till vår.

Nationsåret sammanfaller väl knappast med det vanliga kalenderåret, ej heller med det kyrkliga. Studentlivets egenartade rytm skapar en särskild tideräkning, och man kan med fog anse, att nationsåret löper från vår till vår och att Valborgsmässoaftonen är dess nyårsdag. Låt oss nu kasta en blick tillbaka på det just tilländalupna året.

Valborgsmässoaftonen gick in, och på extra landskap tilldelades fil. stud. Erland Johnson såsom god kamrat stipendiet "Einar Petris minne". Våren, som ännu låtit vänta på sig, hälsades i alla fall traditionsenligt välkommen på Slottsbacken, och sedan samlades sörmland-nerkingarna under eldande stridsrop vid Gustavianum. Taktfast efter hornboskapens musik och med facklor i händerna tågade landsmännen genom staden, och ens hjärta svälde åter av stolthet över den anrika hornboskapen, vars övningsbölande under vårvintern i så hög grad stört friden på nationen. Slutmålet var denna gång inte Gillet utan den egna nationen, dit sista-aprilfirandet för första gången på länge förlagts. Det blev trångt om plats, men vad gjorde det, när stämningen redan från början var god. Ännu en nyhet eller rättare sagt återupplivad tradition förde kvällen med sig i det att smålänningarna med sin förste kurator, fil. mag. Magnus Fries, i spetsen fram på natten för första gången på åtskilliga år uppenbarade sig för att av vår förste kurator, fil. mag. Sven G. Svenson, få mottaga en hälsning, som sannolikt var hjärtligare menad än ordalydelsen lät ana. Även med värmlänningarna utbyttes hälsningar, som från vår sida framgångsrikt överbragtes av fil. mag. Gunnar Holmquist och hornboskapen i förening. Vidare fingo landsmännen njuta av den nyutkomna sångboken. Det var ett synnerligen gediget verk, som innehöll en hel del nyheter, bland vilka särskilt märktes några av nationstrubaduren Ulf Olrogs originella skapelser. Natten fortsatte sedan så som valborgsmässoaftonen brukar förrinna och småningom grydde den 1 maj.

Majmiddagen hade även denna gång lockat många både yngre och äldre landsmän. Bland de senare märktes landshövding Bo Hammar-skjöld, som i ett inspirerat tal hyllade individens och vetenskapens fri-

het. För hembygden och dess värden talade andre kurator fil. kand. Nils-Olof Wallin med känsla och inlevelse. Hornboskapen, som då och då under måltiden konserterade med av allt att döma nyinstuderade nummer, fick en välbehövlig förstärkning av professor Erik Lönnroth, som på ett virtuomässigt sätt trakterade ett par grytlock. Krönikan serverades till kaffet av fil. kand. Olov Lönnqvist, och landsmännen avnjöto under hörbar förtjusning den väl kryddade anrättningen.

Så var det dags att bryta upp till nationsexercis, då förste kurator med vemod i stämman konstaterade, att det strilande regnet gjorde en resa till Polacksbacken hälsovådlig. På hans förslag ordnades i stället partisanstrider inom nationen. Till överbefälhavare för de stridande styrkorna utsågos Torsten Lagerstedt och Sven-Gunnar Thorsell, vilka båda efter växlingsrika och heta drabbningar tillerkände sina egna styrkor segern. Eftermiddagen och kvällen fortsatte sedan under allmän fröjd och gamman tills det så småningom blev tid att tänka på att månaden maj trots allt även innehåller arbetsdagar.

Den 11 maj samlades nationen till landskap. Förste kurator fil. mag. Sven G. Svenson och bibliotekarien fil. stud. Bengt Löw omvaldes båda, och till senior utsågs teol. kand. Rolf Franzén. Inspektör hemförlova landsmännen och önskade dem angenäma ferier.

Det efterlängtnade värvärdet hade fortfarande inte kommit, då värifesten den 20 maj gick av stapeln, och de landsmän, som voro med om de officiella högtidligheterna i Botaniska trädgården fingo frysa i sina värkläder. Emellertid blev värbalen på nationen en om möjligt mer än vanligt lysande tillställning, och under den glada supén var det nog många, som glömde att man egentligen kommit dit för att få dansa. Särskilt minnesvärd blev den finländske gästen Carl Kavaleffs hälsning från Nylands nation. De landsmän, som tidigare besökt nylänningarna i Helsingfors glädde sig åt att få återse honom och de övriga åt att nu få göra hans bekantskap. För kvinnan respektive mannen talade med. kand. Nils Brage Nordlander och vår nyländska stipendiat fröken Brita-Stina Blom med inlevelse belysande sina objekt ur olika synpunkter.

Så småningom ebbade terminen ut och de flesta landsmännen försvunno från staden utom de, som nog med rätta anse mellanterminerna för den lugnaste och bästa arbetstiden.

Försommaren var varm och blev ur utrikespolitisk synpunkt ovanligt händelserik. Bastiljstormningen, som inställts föregående år, firades nu åter med sedvanlig intensitet. Värden av nationen låg i händerna på en rad med täta intervall skiftande prokuratorer, men trots detta befann sig nationen i god ordning då landsmännen vände åter till staden.

Seniorernas segrande lag.

Fram i september började invasionen av recentiorer. Det var denna gång en stor och av allt att döma ovanligt livskraftig kull, som gjorde sitt intåg på nationen. Sedan de vederbörligen fått njuta av studieråd-givares och andra vägledares välvilliga och kloka råd, stundade den sedvanliga recentiorsmottagningen lördagen den 30 september. I Universitetets aula hälsades de av prorektor professor Fredrik Berg och Studentkårens nyvalde ordförande, teol. lic. Harald Riesenfeld. Sedan bidro ytterligare nationens skändare under ledning av teaterdirektören fil. stud. Stig Ericson till att göra dagen på allt sätt minnesvärd för dem. Förste kurator framhöll i faderlig ton vådan av alltför idoga studier under de första terminerna och förklarade sig trots de äldre landsmännens missbelåtna mummel vilja upptaga nykomlingarna i nationen.

Några dagar tidigare, måndagen den 25 september, hade nationen på landskap till klubbmästare valt med. kand. Bo Nelzén, som var den sjätte medicinaren i raden av de sju senast valda klubbmästarna. Vidare utsågs till senior fil. kand. Olov Lönnqvist till följd av sina förnämliga insatser på nationen, bl. a. som epokgörande bordsviseförfattare och dekoratör.

Det gladaste evenemanget under oktober månad var den fotbolls-match, som lördagen den 21 oktober i strålande brittsommarväder spelades mellan nationens seniorer och recentiorer. Bejublade av en stor skara landsmän med Inspektor i spetsen lyckades seniorerna delvis kanske tack vare den "opartistiske" domaren Bo Nelzén hemföra en övertygande seger. För denna sin insats fick domaren vid den samma kväll hållna nationsaftonen ur Inspektors hand mottaga hederspriset Svenssons kanna, en imponerande pjäs i sekunda keramik. Under aftonen talade förste kurator med värme om den instundande höstens behag, och senare visade Ulf Olrog, Bertil Rapp, mandolinkvartetten, Sven G. Svenson och många andra, att talangbeståndet på nationen nu är ovanligt rikhaltigt och mångskiftande.

Torsdagen den 27 oktober nåddes nationen av det förlamande budskapet att en bland de störste av landsmän genom tiderna, nationens förutvarande inspektor, professor Rutger Sernander samma dags morgon avlidit. Det låter sig inte här göra att tolka de känslor av smärta och saknad, som detta bud förde med sig. På den dag, den 2 november, då Rutger Sernander skulle fyllt 78 år följde landsmännen kistan med hans stoft från Sernagården till Domkyrkan, där nationens nuvarande inspektor, professor Dick Helander, förrättade jordfästningen. Vid baren yttrade förste kurator följande:

"I mer än femtio år var Rutger Sernander den dominerande gestalten inom Södermanlands-Nerikes nation. För mer än femtio årgångar studentkamrater har han framstått som en den bästa bland vänner och kamrater, senare som en oförliknelig lärare och sist som en lysande och av alla vördad inspektor.

Och ändå var han för oss alla ständigt den jämnåriga unge livsbejakande studenten. För oss unga förkroppsligade Rutger Sernander allt vad vi lärt oss i Uppsala och allt som vi där kommit att älska och vörda. För oss var hans liv och hans gärning en enda stor dikt och ett diktverk, som grep och hänförde oss på ett sällsamt sätt. I den dikten mötte vi denna underbara hängivna kärlek till naturen och till hembygden, i den dikten mötte vi kärleken till forskningen och aktningen för arbetet i dess tjänst, och den dikten entusiastmerade oss som ingen annan genom det ljus och den glans och den strålande idealitet som strömmade oss till mötes. Ingen har som Rutger Sernander väckt vår tillgivenhet, kärlek och djupaste tacksamhet. När Södermanlands-Nerikes nation i dag under vår sänkta nationsfana bringar honom, vår älskade inspektor och vår oförliknelige landsman och vän, vår sista hälsning sker det med en tacksamhet, som är större än vi förmå uttrycka."

Vid gåsmiddagen den 11 november hyllade förste kurator åter Rutger Sernanders minne. Därefter hälsades på traditionsenligt sätt fil. dr. Karl Asplund välkommen såsom hedersledamot, och denne tackade i ett starkt personligt och fängslande anförande för hedersbevisningen. För gåsen och kvinnan talade och sjöng fil. kand. Torgil Ringmar på ett elegant och av landsmännen livligt uppskattat sätt. Talet finnes återgivet på annan plats i denna Majhälsning. Krönikan föredrogs av med. kand. Gösta Neander, vilken trots detta valdes till förste kurator vid nästa landskap.

Detta hölls den 8 december, varvid till ny andre kurator valdes med. kand. Lars Andér, och till klubbmästare respektive klubbmästarinna utsågos fil. stud. Bengt Olof Aulén och fil. kand. Mait Hemstad. Innehavare av nationens enskilda stipendium blev teol. stud. Rune Andersson.

Dagarna blevo allt kortare och terminen nalkades raskt sitt slut, men ännu återstod studentskornas Lucia, som denna gång blev en osedvanligt glansfull fest. Den debuterande kvinnliga hornboskapen överglänste nära nog sin manliga motsvarighet och en originell kuplett om nationens rara karlar inspirerat framförd av Kid Melin förblev länge ett örhänge på nationen. Baletten utgjorde jämte en spirituellt julklappsutdelning höjdpunkten på denna de kvinnliga talangernas strålande underhållning. Landsmännen instämde av hjärtat i det tack, som förste kurator riktade till den avgående klubbmästarinnan pol. stud. Margareta Lundén för det föredömliga sätt, på vilket hon handhaft sitt ämbete.

Med levande ljus i sina sparsamma lockar och även i övrigt till oigenkännlighet förskönad intogade årets Lucas, fil. mag. Erik Rankka, jämte sitt hov och skänkte i glögg åt de törstande landsmännen, varpå de såsom i ett trollslag grepos av den vildaste dansyra.

Efter en händelserik termin begynte nu landsmännen fara från Uppsala för att fortsätta sitt julfirande i hemmets sköte.

De landsmän, som tidigt återvände till Uppsala och fliten fingo den 10 januari vara med om det festliga plundrandet av nationens stora och pampiga julgran.

Den 5 februari nåddes nationen ånyo av ett smärtsamt sorgebud. Den uppskattade landsmannen docent Claes Blum hade på morgonen denna dag avlidit i sitt hem. Torsdagen den 8 februari följde nationen hans kista till jordfästningen i Trefaldighetskyrkan. En krans nedlades av förste kurator, en dubbelkvartett landsmän sjöngo och fil. stud. Harald

Ulf Olrog vid flygeln.

Thedéén spelade ett violinsolo. Den bortgångnes vän från skoltiden, kyrkoherde Bo Löwenström, förrättade jordfästningen.

Samma dag hölls terminens första landskap, varvid intendenten Sigurd Wallin, rektor Mats Redin och professor Erik Lönnroth utsågos till hedersledamöter och med. lic. Allan Björkman blev senior. Medel anslogos till ett stipendium för en nyländsk students vistelse i Uppsala under en del av vårterminen.

Sedan det planerade slädpartiet på grund av töväder som vanligt fått lov att inställas, gick den första nationsaftonen av stapeln den 24 februari. Den frejdade landsmannen docent Edvard Thermaenius glädde nationen med ett spirituellt och medryckande kåseri om sina och landets fyra universitet, varefter man dansade tills påföljande dag begynte gry.

Den 7 april hölls åter en nationsafton, denna gång i form av soaré med korvsexa. En frågesportstävling mellan seniorer, juniorer, recen-tiorer och nylänningar vanns av de förstnämnda. Hornboskapen reper-terade och man drog en lättnadens suck över att det ännu var flera veckor kvar till sista april. Efter kuplettsång, balett och flera andra konstnärliga framträdanden avslutades den gedigna underhållningen

med en dråplig stumfilmsparodi iscensatt av teaterdirektören Stig Ericson och med Margareta Engqvist i den med mästertligt patos tolkade kvinnliga huvudrollen.

Denna sista nationsafton dominerades i övrigt av en talrik skara nylänningar, som just nu befinner sig i Uppsala. Nationens utrikesförbindelser har nämligen även under detta år präglats av en livlig kontakt med Nylands nation i Helsingfors. Icke mindre än två stipendier ha delats ut för sömmland-nerkingars vistelse i Helsingfors. I februari sändes fil. mag. Erik Rankka över för en två månaders vistelse hos nylänningarna, men han tycks ha representerat nationen så väl, att stipendiet förlängts för hela vårterminen. Det andra tvåmånadersstipendiet skall delas mellan fil. stud. Bengt Löw och med. kand. Lennart Forsberg. Själva ha vi haft glädjen att såsom stipendiat här i Uppsala i vår mottaga fil. kand. Göran von Bonsdorff, vilken redan efter ett par veckor blivit en uppskattad och välkänd figur på nationen. Som representant vid Nylands nations årsfest sände nationen med förtroende över fil. mag. Sven G. Svenson.

I nationslivet ha vidare glädjande nog deltagit vid nationen inskrivna normän och danskar. Under vårterminen har den internationella skaran utökats med ett tiotal letter och en schweizare, och det är vår förhoppning att nationen skall utgöra en fast punkt för dem här i staden.

För nationsidrotten innebar föregående år en vändning till det bättre, och det ser ut som om nationen nu skulle lämna sin sedvanliga jumbo-plats vid de akademiska tävlingarna. I nationsmästerskapen i fri idrott erövrades tre första pris, nämligen av Stig Ernestam och K. E. Ström i höjdhopp, kula och spjut, och i handbollsserien kom nationen på tredje plats. Tennis är ju sedan några år en förnämlig sömmländsk gren, och där belade Lennart Ljunggren andra plats i nationsmästerskapen.

Nationen har under det gångna året ihågkommit med osedvanligt många donationer och gåvor.

Fröken Sigrid Ohlsson-Persson överlämnade ytterligare 2.000 kr. till Per Perssons sjukkaskefond. Därmed uppgå donationerna till minne av nationens förre inspektör professor Per Persson till 40.000 kr.

Till minne av sin fader, fabriksidkaren Lars Arvid Nilsson, som tillhörde nationen 1868—1871, donerade direktör Arvid H. Nilsson, C. O. Öbergs & C:os A.-B., Eskilstuna, 15.000 kr. Räknan skall användas till stöd åt behövande studenter, exempelvis i form av hyresbidrag, företrädesvis åt studenter från Eskilstuna och Strängnäs städer samt Jäders socken.

Prosten Enewald Widebecks Stiftelse överlämnade genom bankdirektör Ingemar Widebeck, Nyköping, 6.500 kr. Avkastningen skall användas till avkortande av hyran för ett "Prosten Enewald Widebecks stipendierum" med företrädare för avkomlingar till prosten E. Widebeck bärande namnet W., samt för landsmän, som beklätt kuratorsämbete eller andra poster inom nationen.

Till "Oppunda Härads rums fond" överlämnade bankdirektören C. Westberg, Katrineholm, 1.450 kr. från i häradet bosatta gynnare av nationen; lektor Matts Essén skänkte 40 kr. Nationens Allmänna Stipendiefond emottog av universitetsbokhandlare Nils Wallin 510 kr., varav 500 kr. återbetalade stipendier, av Veteranerna för räkning direktör Mauritz Carlsson 100 kr., av fröken Sigrid Ohlsson-Persson 25 kr., av lektor Matts Essén 10 kr. och av bibliotekarie J. L. Samzelius 25 kr.

Doktor Martha P:son Henning överlämnade 50 kr. till "Consul Perssons och hans dotters fond".

Från Nationalmuseum mottog nationen genom intendenten Sixten Strömbom 30 st. reproduktioner av moderna och klassiska konstverk.

Av fru Alfhild Linder har nationen fått mottaga en cello, vilken tillhört hennes fader prosten O. W. Bodström. Enligt en inskription i cello skulle den vara en "Stradivarius". Om äktheten kan konstateras är det donators avsikt att den skall säljas och av försäljningssumman bildas en fond, vars avkastning skall utdelas som stipendier till teologie studerande, vilka bereda sig för högre teologisk examen.

Efter docent Claes Blums bortgång har nationen ur hans bibliotek erhållit några hundra volymer svensk och utländsk, främst engelsk skönlitteratur.

Till alla som med gåvor ihågkommit nationen framföres ett varmt och uppriktigt tack.

Till äldre och yngre landsmän riktar Nationen en värlig och hjärtlig hälsning.

Uppsala i april 1945.

Sven G. Svenson.

Gösta Neander.

Landsmännen.

1. Nyinskrivna.

	Född	Studentex. i	Fak.
Brita-Stina Blom	23/6 20	Iielsingfors	vt 37 Fn
Gunvor Söderman	26/10 23	Uppsala	vt 43 Fn
Björn Redin	4/4 26	Uppsala	vt 44 M
Lars Hansson	9/9 25	Nyköping	vt 44 Fn
Anna-Britta Brushammar	13/10 24	Norrköping	vt 44 Fn
Sven Arvid Nilsson	13/2 26	Sigtuna	vt 44 Fn
Helmer Nilsson	27/10 23	Örebro	vt 43 Fn
Karin Löwerot	25/12 23	Nyköping	vt 43 Fh
Louise Betjemann	21/7 23	Nyköping	vt 43 Fh
Björn Ljungdahl	10/8 25	Eskilstuna	vt 44 Fh
Ulla Odmark	17/11 24	Södertälje	vt 44 Fh
Birgitta Norman	19/7 25	Uppsala	vt 44 J
Ingrid Hagne	31/10 25	Norrköping	vt 44 M
Sylvia Söderström	26/2 24	Uppsala	vt 44 Fh
Eric Edlund	14/4 26	Örebro	vt 44 Fh
Lisa Söderberg	17/3 25	Örebro	vt 44 Fh
Barbro Forsberg	30/6 23	Saltsjöbaden	vt 43 Fh
Stig Ernestam	18/4 25	Hässleholm	vt 44 Fn
Carl Strandberg	30/4 26	Stockholm	vt 44 Ft
Gunnel Bolin	18/8 26	Nyköping	vt 44 Fh
Folke Wistrand	12/7 26	Örebro	vt 44 J
Anne-Marie Westerström	15/10 22	Stockholm	vt 43 Fh
Allan Rosengren	29/7 19	Stockholm	vt 39 Fh
Lars Broberg	10/4 25	Strängnäs	vt 43 Fn
Eivor Bastman	2/5 16	Stockholm	vt 36 Fh
Ann-Marie Alin	2/4 23	Nyköping	vt 43 Fn
Margareta Hakelius	30/6 26	Strängnäs	vt 44 Fh
Eric Björkman	9/12 20	Eskilstuna	vt 42 Fn
Kersti Larsson	19/12 25	Stockholm	vt 44 Fh

Britta Nilberger	26/12	24	Nyköping	vt 44	Fh
Barbro Lundin	1/4	24	Strängnäs	vt 44	Fh
Kerstin Ygberg	5/4	23	Stockholm	vt 43	J
Richard Malmros	25/11	23	Örebro	vt 42	J
Per Zetterqvist	4/6	26	Nyköping	vt 44	M
Benkt Wennberg	21/11	20	Nyköping	vt 39	Fh
Ingemar Ögren	6/12	23	Strängnäs	vt 43	J
Rolf Arvidsson	23/10	24	Strängnäs	vt 43	Ft
Ola Kristiansen	17/11	22	Saltsjöbaden	vt 43	Fh
Astrid Lindström	28/1	23	Örebro	vt 43	J
Stina Aniansson, f. Robenius	1/8	18	Eskilstuna	vt 39	Fh
Ragnar Ekbohm	20/6	24	Strängnäs	vt 43	Fh
Hans Persson	9/1	23	Örebro	vt 44	Fh
Alf Jungmark	25/9	23	Örebro	vt 42	J
Lennart Nordlund	22/12	22	Sigtuna	vt 42	Fh
Curt Carlström	12/10	23	Örebro	vt 42	J
Arne Hesselbrandt	7/7	18	Nyköping	vt 38	F
Gösta Björnberg	23/8	19	Malmö	vt 44	Fh
Nils Norrbin	30/4	26	Stockholm	vt 44	Fh
Swen-Olof Abrahamson	25/6	23	Örebro	vt 43	M
Jan Dufwa	30/9	23	Stockholm	ht 44	J
Lars Svennerholm	5/6	25	Eskilstuna	vt 44	M
Anna-Liisa Leonhard	4/10	22	Helsingfors	vt 40	Fh
Karin Lundgren	10/2	18	Stockholm	vt 37	Fh

2. Examinerade.

<i>Praktisk-teologiska prov:</i>	31/1	Eric H. J. Akerberg
5/5 Bengt Mellström	28/3	Göran J. A. Inger
12/12 Gustav J. N. Arén		Sven J. Jonsson
Rudolf E. G. Franzén		
T. Eric W. Segelberg		
<i>Efterprovning i teologie kandidat-examen:</i>	30/5	Bengt O. Akerrén
31/10 Tord A. Petri		
<i>Teologie kandidatexamen:</i>		
15/9 Rudolf E. G. Franzén		
T. Eric W. Segelberg		
31/10 Gustav J. N. Arén		
		<i>Juris kandidatexamen:</i>
		30/5 Bengt O. Akerrén
		<i>Médecine licentiatexamen:</i>
		24/4 Anders G. Hulth
		<i>Medicine kandidatexamen:</i>
		25/5 Bengt T. G. Rundberg
		19/6 H. Ann-Mari Wallin
		14/12 Hans Zetterqvist
		15/1 John G. Söderberg

Filosofie licentiatexamen:

15/9	Benedicta E. H:dtr Ulvfot
31/1	G. Olof J. von Meyburg

Efterprovning i filosofisk ämbets-examen:

26/5	G. A. Christina Löwenhielm
31/10	Karl Elis Nystedt

Filosofisk ämbetsexamen:

26/5	Ragna G. Brogren, f. Grette
	Erik M. Degerman
	Anna M. Johansson
	G. (Gun) M. Nilsson, f. Gustafsson
	H. S. Artur Olsson
31/10	K. Ragnar Morander
15/12	Karl-Gunnar Lindkvist
	Ulf P. T:son Ölrog
31/1	Jörel E. J:dtr Sahlgren
	G. Wanja M. Sandin

Efterprovning i filosofie kandidat-examen:

31/1	G. Olof J. von Meyburg
------	------------------------

Filosofie kandidatexamen:

26/5	N. Arne Aldestam
	A. Marianne Lindström
	A. E. Gunilla Wattrang
	Karin Wickbom
15/9	E. Tage Holmström
	K. A. Arne Jansson
	Ruth M. J. Sohl
31/10	J. Harry Malmgren
15/12	N. Torsten Bergsten
	Mait M. E. V. Hemstad
	Olov Lönnqvist
31/1	Inger Anngren
28/3	A. Gösta Carlson
	Torgil T.-A. Magnusson
	E. B. (Else-Britt) Olsson

Teologisk-filosofisk examen:

15/9	Sven A. B. Helander
15/12	Björn G. T. Sahlberg

Till doktorer promoverades den 31 maj:

Nils G. J. Gralén
K. Gustav Hasselbrink

3. Avlidna.

Död	Stud.	Född
1/5 1944	Carl Gustaf (Gösta) Drake	1898 Överstelöjtnant 15/6 1867
3/5 1944	Axel Robert Gotthard Nyrén	1884 F. d. Häradshövding 5/5 1864
10/5 1944	Nils Alexander Olsson	1910 Kyrkoherde 12/12 1886
17/5 1944	Carl-Axel Norelius	1903 Häradshövding 10/11 1882
27/5 1944	Ada Simon	1901 Fru 21/12 1881
29/5 1944	Hugo Hilding Godell	1918 Prov.-läkare 28/10 1892
10/6 1944	Gustaf Alfred Ringselle	1890 F. d. Läroverksadjunkt 1/10 1868
23/6 1944	Knut Bernhard Kjellmark	1888 F. d. Folkskoleinsp. 29/10 1866
23/6 1944	Carl Axel Levin	1882 F. d. Läroverksadjunkt 8/2 1864
7/7 1944	Arvid Leander Larsson	1882 F. d. Ombudsman 24/9 1860
21/8 1944	Istvan Caroly Beörecz	1930 Jur. kand., Kapten i r. 29/8 1908
22/8 1944	Carl Gustaf Tisell	1888 F. d. Rådman 18/7 1869

22/8	1944	Anders Gustav Löw	1893	F. d. Lektor	27/9	1872
22/8	1944	Nils Olof Hjalmar Werner	1902	Sekr. i Skolöverstyr.	25/8	1884
25/10	1944	Anders Gustaf Lindberg	1888	Redaktör	21/9	1869
27/10	1944	Johan Rutger Sernander	1885	Professor emer.	2/11	1866
28/10	1944	Karl Gunnar Booberg	1910	Fil. Dr., f. d. Direktör	1/6	1892
15/11	1944	Elis Ragnar Furuholm	1897	Professor	12/10	1879
22/12	1944	Ernst Manfred Starek	1870	F. d. Rektor	26/6	1849
23/12	1944	Åke Bertil Samuel Fredelius	1902	Advokat	15/7	1884
11/1	1945	Carl Leonard Nylund	1887	F. d. Stadskomminister	25/9	1866
21/1	1945	Nils Gustaf Otto Djurklou	1885	Frih., f. d. Bankdir.	16/1	1867
5/2	1945	Claes Hjalmar Adolf Blum	1923	Docent	9/11	1903
19/3	1945	Karl Gustaf Adolf Waldén	1916	Advokat	4/10	1897

Nationens ämbetsmän under läsåret 1944--1945.

<i>Inspektör:</i>	Professor Dick Helander
<i>Förste kurator:</i>	Fil. mag. Sven G. Svenson (ht 44). Med. kand. Gösta Neander (vt 45).
<i>Andre kurator:</i>	Fil. kand. Nils-Olof Wallin (ht 44). Med. kand. Lars Andér (vt 45).
<i>Bibliotekarie:</i>	Fil. stud. Bengt Löw.
<i>Skattmästare:</i>	Andre bibl. Jonas L.:son Samzelius.
<i>Klubbmästare:</i>	Med. kand. Bo Nelzén (ht 44). Fil. stud. Bengt Olof Aulén (vt 45).
<i>Klubbmästarinna:</i>	Pol. stud. Margareta Lundén (ht 44). Fil. kand. Mait Hemstad (vt 45).
<i>Teaterdirektör:</i>	Fil. stud. Stig Ericson.
<i>Musikanförelare:</i>	Fil. stud. Inge Dahllén.
<i>Sånganförelare:</i>	Fil. stud. Bertil Rapp.
<i>Preparatförelare:</i>	Med. kand. Lennart Forsberg (ht 44). Med. stud. Olof Lambert (vt 45).
<i>Idrottsledare:</i>	Jur. stud. Lars Samzelius (ht 44).
<i>Krönikör:</i>	Jur. stud. Karl-Gunnar Persson (vt 45). Jur. stud. Per-Axel Persson-Jemt (ht 44). Med. kand. Bo Nelzén (vt 45).

Nationsnämnd:

Förste kurator (ordf.).
Andre kurator (sekr.).
Klubbmästaren.
Klubbmästarinnan.
Med. kand. Lars Andér (ht 44).
Fil. kand. Olov Lönnqvist.
Fil. stud. Bengt Olof Aulén (ht 44).
Med. kand. Ann-Mari Wallin.
Fil. stud. Ragnar Svensson.
Med. kand. Bo Nelzén (vt 45).
Jur. stud. Lars Thermaenius (vt 45).

Stipendie- och betygsnämnd:

Förste kurator (ordf.).
Andre kurator.
Teol. kand. Rolf Franzén (sekr. ht 44).
Fil. kand. Olov Lönnqvist (sekr. vt 45).
Jur. stud. Per-Axel Persson-Jemt.
Fil. mag. Ulf Olrog (ht 44).
Med. kand. Gösta Neander (ht 44).
Fil. mag. Erik Rankka.
Pol. stud. Margareta Lundén.

Fil. kand. Nils-Olof Wallin (vt 45).
Teol. stud. Sten Löfberg (vt 45).
Fil. mag. Jörel Sahlgren (vt 45).

Förvaltningsdirektion:

Skattmästaren (ordf.).
Andre kurator (sekr.).
Universitetsbokh. Nils Wallin.
Lektor Matts Essén.
Docent Arne Furumark.
Med. lic. Sven Frigell.
Fil. lic. Lars Hellberg (ht 44).
Med. lic. Sven Kraepelien.
Fil. lic. Gösta Brogren (vt 45).

Självhjälpsföreningen:

Docent Claes Blum (ordf.) †
Fil. stud. Gunnar Westerlind (kassaförv.).

Sällskapet V. f. N:

Teol. och Fil. kand. Göran Inger (ordf.).
Fil. stud. Erland Johnson (kassaförv.).

Utgående balanser i nationens räkenskaper.

1. Skattmästarens huvudbok 31 aug. 1944.

Tillgångar: Kontant 12:70; Obligationer och aktier 7.852:—; I fastigheter placerade fondmedel 265.921:70; I studielånefonden placerade fondmedel 45.000:—; Tillfälliga lån 1.933:—; På bankräkning 12.329:11; På Sparbanksräkningar 8.464:59; På postgiro 6.704:21; S:t Larsg. 4 7.930:62 (Tomt 1:—, Byggnader 7.928:62, Möbler 1:—); S:t Larsg. 6 A 74.870:91 (Tomt 20.000:—, Byggnader 54.869:91, Möbler 1:—); S:t Larsg. 6 B 440.021:17 (Tomt 50.000:—, Byggnaden 350.021:17, Möbler 40.000:—); Resterande hyror 1.205:31. Summa kronor 872.245:32.

Skulder: I fastigh. placerade fondmedel 265.921:70 (S:t Larsg. 4 7.929:62, S:t Larsg. 6 A 74.870:91, S:t Larsg. 6 B 183.121:17); Lån i Stadshypotekskassan f. S:t Larsg. 6 B 250.000:—; Lån i bank f. S:t Larsg. 6 B 400:—; Förskottshyra f. S:t Larsg. 6 B 834:—; För högt erlagd hyra 11:50; Innestående ränta 666:64; Donationsrum i Arkadien 6.500:—; Nationsfonder 55.517:76 (Studentrumsfonden 9.590:34, Donationsrumsfonden 3.254:53, Per Perssons fond 10.188:25, Per Perssons sjukkasseeffond 18.625:45, Biblioteksfonden 8.871:21, Hebbes fond 2.105:11, Cassels fond 1.052:56, Hembygdsbibliotekets fond 1.114:78, Sjölanders fond 715:53); Stipendiefonder 292.393:72 (Seipels fond 68.866:32, Freundts fond 40.279:05, Walmstedts fond 17.510:78, Enskilda stipendiefonden 17.419:72, Widebecks fond 12.579:28, Norstedts fond 12.289:49, Bagges fond 10.990:37, Jörgensens fond 11.049:14, Hammarstens fond 11.414:55, V. f. N:s fond nr I 6.551:78, V. f. N:s fond nr II 2.317:68, V. f. N:s reservfond 2.330:35, V. f. N:s jubileumsfond 9.449:29, Wibergs fond 9.745:89, Allmänna stipendiefonden 10.244:48, Per Perssons stipendiefond 10.294:42, Löfgrens fond 6.517:77, Margareta Holms fond 6.531:03, Annells minnesfond

6.084:13, Consul Perssons och hans dotters fond 3.961:63, Mossbergs fond 3.922:71, Wahlfisks fond 3.509:24, Sandqvists fond 3.315:28, Broms fond 1.702:89, Täckholms fond 158:53, Einar Petris minnesfond 2.061:44, Oppunda Härads stipendierumsfond 1.296:48). Summa kronor 872.245:32.

2. Studielånefondens huvudbok 31 aug. 1944.

Tillgångar: På bankräkning 29.076:35; Studielån 209.442:70; Räntefordringar 95:75. Summa kronor 238.614:80.

Skulder: Lån hos kreditgivare 220.000:—; Reserverade medel 18.614:80. Summa kronor 238.614:80.

3. Andre Kurators huvudbok 31 dec. 1944.

Tillgångar: Kontant 666:32; Postgiro 1.984:51; På bank 13.767:21; Andelar i Upsala Studentkärs Kreditkassa 3.593:55; Handlånekassan 5.000:—; Lager av äldre porträttkataloger 1:—; Av 1928 års kataloger 1:—; Av 1937 års kataloger 1:—; Av äldre sångböcker 1:—; Av 1944 års sångböcker 1.909:40; Inventarier 1:—; Inventarier under idrottsledarens och teaterdirektörens vård 1:—; Utestående fordringar: 1) Terminsavgifter 595:—; 2) Plikter 223:—; 3) Telefonavgifter 495:40; 4) Fackelbidrag 49:—; 5) Diverse 5:40. Summa kronor 28.294:85.

Skulder: Nationsmatrikelfonden 1.355:67; Nationshistoriefonden 4.526:57; Fanfonden 542:07; Porträttfonden 558:62; Pianofonden 2.541:04; Fackeltågsfonden 942:33; Rusthällen 47:10; Nationskassan 1.000:—; Reservkassan 9.407:91; Honorariekassan 1.155:50; Bibliotekskassan 3.253:78; Musikkassan 390:60; Preparatkassan 1.270:81; Sommarkursernas kassa 1.257:68; Beredskapsskyttekassan 45:17. Summa kronor 28.294:85.

4. Andre Kurators handlånekassas årsräkning 31 dec. 1944.

Tillgångar: Utestående handlån 6.024:70; Utestående räntefordran 293:43; Kontant 358:96. Summa kronor 6.677:09.

Skulder: Nationskassan 5.000:—; Behållning 1.677:09. Summa kronor 6.677:09.

5. Klubbkassans ställning 31 dec. 1944.

Tillgångar: Kontant 529:49; På bank 69:67. Summa kronor 599:16.

Skulder: Behållning 599:16.

6. Självhjälpsföreningens huvudbok 31 dec. 1944.

Tillgångar: Terminsavgifter 748:—; Ordinarie lån 13.955:—; Handlån 4.817:19; Handlåneräntor 444:21; Upl. Ensk. Bank A.-B. 397:67; Södermanlands-Nerikes Nation 35.350:—; Räntefria borgenslån 17.400:—; Kassabehållning 712:59; Postgirokonton 1.199:46. Summa kronor 75.024:12.

Skulder: Grundfonden 15.646:85; Komminister Jonssons Donation 39.977:27; Räntefria borgenslån 19.400:—. Summa kronor 75.024:12.

7. Sällskapet V. f. N:s kassaförvaltares huvudbok 31 dec. 1944.

Huvudkassan:

Tillgångar: På bank 516:44; Ordinarie lån 1.212:—; Inventarier 1:—; Resterande avgifter 1:—. Summa kronor 1.730:44.

Skulder: Behållning 1.730:44.

In memoriam.

Rutger Sernander.

Botanisten Rutger Sernander. — Vid recentiorsfesten på vår nation h. t. 1898 föreställde förste kurator Martin Jansson mig som "blivande botanist" för docenten Sernander. När vi bänkade oss, bad han mig slå mig ner vid sin sida, och när vi fått våra punschglas fyllda lade han bort titlarna. Jag kände mig både smickrad och generad, ja förvirrad — kunde han verkligen m e n a det? Jag, en sällsport grön recentior, som inte ens fyllt 18, han nationspamp och akademisk lärare. Åjo, det var för honom en självklar sak att ta sig an nykomlingen. Naturligtvis pratade vi botanik, han berättade om sina undersökningar, som för mig öppnade nya perspektiv — kapitel i botaniken som jag inte ens hört titeln på. I hans fotspår måste man gå, det var klart, och när glasen blivit många försvann blygheten, jag välvde stora planer och pratade utan tvivel en massa dumbheter. Dem har jag glömt för längesen, huvudsaken var att denna min första nationsnatt blev begynnelsen till en livslång vänskap.

Det fanns nog en och annan som stod undrande inför den botanik som bedrevs av docenten Sernander. Var det verkligen "riktig" botanik? Hur såg där inte ut i hans arbetsrum i entresolvåningen på Botanikum! Golv, bord och stolar svämmade över med lädor, askar, burkar och rör, med ett innehåll som hade en avsevärd förmåga att skräpa ner. Var detta botanik, så var den ganska lortig, torvklumpar och dy ur myrarnas innanmäte och allsköns ofta skrymmande preparat, som voro mycket litet tilltalande för ögat. Men ur denna skenbara oreda, alltid etiketterad och daterad med största noggrannhet och med en originell, mycket karakteristisk handstil, växte den svenska vegetationens historia fram och tog gestalt. Inspirationen hade kommit från norrmannen Axel Blytt, som trott sig finna att i de norska myrarnas lagerföljd en serie torrare och fuktigare klimatperioder voro registrerade. Torvmossforskning var i och för sig ingenting alldeles nytt hos oss; den ägde ju i Gunnar Andersson en mycket framstående representant. Han

Rutger Sernander.

ställdes sig emellertid ganska skeptisk mot Blytts teorier, i all synnerhet i den form Sernander småningom gav dem, och när den senare 1892 offentliggjort sin märkliga avhandling om granens invandring i Skandinavien, bröt en strid ut som satte sinnen i rörelse och otaliga spår i litteraturen. Rutger var nu inte den som lät skrämman sig. I sin gradualavhandling (Studier över den gotländska vegetationens historia, 1894) drog han på grundval av en analys av levande växtsamhällen och av de olika torvslagen, som han vart för sig kunde hänföra till ett modersamhälle av bestämd sammansättning och ekologi, upp de stora utvecklingslinjerna i vegetationens historia i relation till nivåförändringarna och visade att Blytts uppfattning i stort sett var riktig. Under årens lopp samlades av honom och hans lärjungar ett väldigt material från hela Skandinavien, det postglaciala händelseförloppet visade sig vara allmängiltigt, och perioderna äro ju sedan länge över hela världen kända som de Blytt-Sernanderska. Både som växtsociolog och myrforskare bildade Rutger Sernander skola, och det var hans linjer som

segrade. Grunden till den ledande ställning vårt land intar på dessa områden lades av honom. Var han än grep in kom han med nya synpunkter. Jag skall i detta sammanhang nöja mig med att erinra om de studier han ägnat växtsamhällenas regionala fördelning vid våra kuster. Han klarlade begreppen och skapade en ny terminologi. Det finns väl inte många växtgeografiska — ordet taget i vidsträcktaste bemärkelse — arbeten om skandinavisk vegetation, som ej bära djupa spår av hans forskning. Uppslag till nya undersökningar strödde han frikostigt omkring sig. Den kunskap han skänkte oss från katedern gjorde han levande ute i fält, de exkursioner han lett äro oräkneliga, och många höra väl till vår Uppsalatids bästa minnen. Aldrig var han mera i sitt esse än när han, våt långt upp på benen, med studentmössan i nacken och käppen i högsta hugg förde sina pojkar genom mossarnas tuvor och hölJOR, eller när vi efter slutad marsch och nödtorftig uppsnygning samlades för att vid bågaren ventilera dagens händelser. Hur många problem ha icke formulerats och diskuterats i denna glada kamratkrets! Rutger var en villig lyssnare; där han fann allvar och vett, sparade han icke på uppmuntran. Humbug och vetenskapligt lättsinne gjorde honom vred; kom man i hastigt mod med något enfaldigt hugskott hände det att han spände ögonen i en och avsköt ett "dummer!" som visste var det tog.

Rutger Sernander var professor i växtbiologi. Detta begrepp rymmer många olika saker; hans förnämsta insats tillhör ett mycket centralt kapitel, spridningsbiologien. Under många år samlade han tåligt iakttagelser över växternas spridningsmetoder. Ofta möter man i hans anteckningar namnet Klockarhyttan, hans älskade närkingska sommarhem, och vid alla årstider hörde Uppsalatrakten till hans käraste jaktmarker. Vem minns inte exkursionerna då vi protokollförde driften i Fyris eller Hågaån, eller vinterståndarna på Valloxens och Mälarens strandisar? Vad vi samlade bidrog ej till att snygga upp Rutgers arbetsrum, men då hans bok "Den skandinaviska vegetationens spridningsbiologi" 1901 utkom, berikades den korologiska litteraturen med ett fullkomligt enastående arbete. Ett av de intressantaste kapitlen rörde den dittills föga eller alls icke uppmärksammade spridningen genom myror. Rutger gav sig myrorerna i våld, timme efter timme låg han raklång vid någon myrväg och spionerade, lade ut frukter och frön som lockbete och förde protokoll över vad som hände. Det blev honom snart uppenbart att den myrmekokora spridningen spelade en långt större roll än man tidigare anat och att den ingalunda var någon lokal eller tillfällig företeelse. För att få en verklig föreställning om dess betydelse måste han emellertid utsträcka sina iakttagelser till en flora med helt annan sammansättning än vår. Han valde södra Frankrike och

Italien. De samlade resultaten lade han fram i det digra verket "Entwurf einer Monographie der europäischen Myrmekochoren" (1906). Det är säkerligen detta arbete som gjort honom mest känd och uppskattad utomlands, ty de flesta av hans skrifter äro tryckta på svenska, och även om de "Blytt-Sernanderska perioderna" och den "Hult-Sernanderska skalan" blivit commune bonum överallt, så var det dock först i andra hand och i hög grad bristfälligt som viktiga delar av hans produktion blevo tillgängliga för icke-nordbor. Till spridningsbiologien återvände han i det på fina iakttagelser rika arbetet "Zur Morphologie und Biologie der Diasporen" (1927); termen "diaspor" för en "spridningsenhet" av vad slag det vara må har blivit internationell och ersätter många otympliga uttryck.

Till sist ännu ett exempel på hur han genom ett lyckligt uppslag kunde förnya och berika ett ämne. En dag fann jag honom sysselsatt med att blanda till en välling av — hönslort. På min fråga vad han skulle ha den till svarade han att med den skulle han mata lavar. Lavarnas biologi är ju ett område där hans undersökningar fått stor betydelse. Han hade bl. a. observerat att lavfloran på ställen där fåglar konstant höllo till ägde en annan sammansättning än i omgivningen, där kvävegödnigen genom exkrement var ringa eller ingen. Nu ville han känna lavarna på pulsen och se vad olika arter tälde. Resultatet blev att han som en egen biologisk grupp kunde uppställa de nitrofila lavarna och visa att de ha stor geografisk betydelse. Särskilt göra de sig gällande kring fågelbergen och kring häckningsplatser i allmänhet.

Vad Rutger Sernander som botanist utträttat är ett stort och rikt livsverk, hans forskning har i ovanligt hög grad verkat stimulerande. Den uppbars ju också av ett patos, som måste göra ett djupt intryck på varje mottagligt sinne, ja han hade en utomordentligt lycklig förmåga att vinna även dem, för vilka botaniken som vetenskap var alldeles främmande. I sin ungdom skänkte han svenska folket en bok, som hette "Sveriges växtvärld i forntid och nutid". Något därmed jämförligt har aldrig skrivits. Hans mäterliga behandling av ämnet och hans förträffliga, mycket personliga stil göra den till en fängslande läsning för vem som helst.

Denna förmåga hos honom att väcka och intressera var oskattbar när han förde naturskyddets talan. I sin kärnsvenska hembygd hade Rutger insupit en kärlek till naturen och en vördnad för tradition och gammal kultur, som i förening med hans utomordentliga kunnighet, skönhetssinne och säkra omdöme gjorde honom till den förnämsta kraft naturskydds- och hembygdsrörelsen i vårt land hittills ägt. Få av hans samtida ha i samma grad som han förenat naturvetenskap och huma-

nistik. Därför fängslades han ju också starkt av gångna tiders stora forskargestalter, mångfrestare sådana som Rudbeckarna och Linné. Därför var honom väl intet av de uppdrag, som kommo på hans lott, kärare än inspektoratet över Linnés Hammarby. I Uppsalabotaniakens historia står Rutger Sernander som en central gestalt, som lyser och värmer.

Carl Skottsberg.

Rutger Sernander hos nationen.

När jag försöker minnas Rutger Sernanders sätt att tala — enkanerligen inför nationen — kommer jag att tänka på hans handstil. Han skrev tydligt, enkelt, sirligt, med tunna streck; men denna luftiga stil hade skarpa vinklar på sina ställen, och den var ytterst lätt att skilja från andras. Rutger Sernanders röst var spröd, ett tal av honom innehöll inga vanda fraser — i själva verket var det ett mirakel, att han på detta okonventionella sätt kunde säga så många enkla och slitstarka sanningar — och han undvek de starka orden. När han reste sig ur stolen, rätade på sig, böjde sig fram, lät det långa smilet glimta till under mustaschen eller trutade med munnen för att antyda bestämmdhet och patos, var det en gammal kavaljer som talade. Sirligheten var hans egenskap — men en sirlighet utan sötma, utan inställsamhet, en sirlighet med både horn och tänder.

Det är bra, att hans smil är med på tavlan på Södermanlands-Nerikes nation, porträttet skulle inte ha varit likt annars. Men det är nog ändå ett fel på tavlan. Modellen smilar som en Mefisto. Det gjorde han visserligen i verkligheten ibland — det är inte tu tal om att det också ingick något demoniskt i hans utrustning som människa — men han log inte riktigt på det sättet: vänlighet, blyghet och glädje åt något hemligt infall var alltid med och dominerade. Dessutom en annan ursprunglig glädje: den att vara tillsammans. Rutger Sernander kunde vara från och grymt satirisk, han kunde sätta sig på tvären mot vad som gick an och bli den vitalaste bland bohemer, men hans starkaste instinkt var social. Ett svek han aldrig: kamratligheten. Han hade en känsla för ursprunglig samhörighet och dess förpliktelser, som säkert är sällsynt. I grunden tror jag det var den egenskapen som gjorde honom till en hängiven och i sitt slag enastående inspektor för en studentnation.

Det finns många slags samhörighet, men några sorter måste räknas som primära. Dit hör sambandet med familj, släkt, hembygd och ungdomskamrater. Studentnationens idé bygger på två samhörighetslinjer, den vertikala med hembygden, den horisontala med kamraterna. Men

dessas två känsloriktningar var just Rutger Sernanders specialitet. Jag har hört många hembygdstal i min dar, högstämnda, fyndiga, kvicka, patetiska eller sentimentala, men jag sätter Rutger Sernanders främst. Varken kvickhet eller patos var deras styrka. Han byggde på två ting: sin omedelbara känsla och sina biologiska kunskaper. Jag minns han glädde sig åt ett hembygdsupprop som J. L. Saxon en gång hade utfärdat. Själv tyckte jag att orden var litet väl starka och gjorde någon invändning. — Ja, sade Rutger Sernander, men det är den här satsen om Närke som är så bra: "den röda näckrosens och den blå kärhökens hem..." Naturvetaren i honom glädde sig åt det exakta i uppgiften, samtidigt som både artisten och skogsströvaren i honom såg ett eggande färgspel av näckrosens röda och kärhökens blå. Sådant var också hans eget sätt att tala om hembygden när det var som bäst: helt enkelt en serie av sakuppgifter och erinringar, gärna botaniska; själva sammanställningen blev till poesi. Men i hans hembygdskänsla torde också ha ingått ett slags rasmystik, som var mera gouterad vid sekelskiftet än nu. Han tyckte sig vara släkt med landsmännen, med närkingarna i första hand och sörmlänningarna i andra, han talade ibland om deras germanska renrasighet, han var stolt över sin höga smala statur och sitt ljusa hår, och när han ibland vid något nachspiel kunde hålla tal om "vi" eller "oss" eller "våran Hjalmar" (som var Hjalmar Bergman) fick jag ibland en känsla av att han såg sina kära sörmlandnärkingar som en avskild, ljushårig stam, vars hövding han var och som han älskade under stolthet och smärta.

*

En landsman var en landsman, och för honom skulle hjärtat vara öppet. Ingenting kunde vara mindre högfärdigt eller inspektors-isolerat än Rutger Sernander under en nationstillställning. Visst hade han sina gunstlingar, men urvalet följde rakt inget pampsystem; hjärtlig, munter och minnesgod var han mot alla han haft beröring med. Och han ville prata med dem. Han lyssnade gärna, men han ville också berättas, tala om sympatier och antipatier, om odrägliga människor och lysande snillen, om hur det var omkring 1909, då alla människor trodde det skulle bli spritförbud, och även han själv — om jag minns rätt — lade upp en större vinkällare, eller hur den och den berömdheten var som student "innan han blev mandarin", som Rutger sa — eller hur nationen fått vissa konstverk i sin ägo eller hur det var på en bjudning hos Nathan Söderblom, där hans trivsel varit måttlig. Ibland talade han också om sin livsåskådning. Han var en principtrogen åttitalist. Radikalliberal, oppositionslysten mot det vedertagna, men också ett gott

Rutger Sernander på väg till majmiddagen 1938.

stycke naturalist. Döden var förintelse, det temat kunde han lägga ut med ett slags ödslighetens patos — men han berättade också en gång, hur han kunde drömma skräckdrömmar om denna förintelse och vakna om natten, tyst ropande på förskoning. Allt kunde Rutger Sernander prata om, framförallt Linné och sjuttonhundratalet — han var ju i själva verket en framstående humanist i sin förmåga att leva sig in i gångna tider och sammanfläta historiska data med botaniska — men vad han absolut avskydde var kallprat. Det skulle vara mening och intensitet i konversationen, den skulle skapa gemenskap. Det starkaste

intrycket av "Inspektor" har jag nog från ett par gånger då han talade om gamla träd, i synnerhet ekarna på Djurgården, som han var kunnigare av. Månghundraåriga ekar, det var för honom levande väsen, en manifestation av livet så ståtlig, att den i och för sig blev gripande; bara att tänka på de många år det tagit för naturen att skapa en ek var en fantasiupplevelse. Men härtill kom så de historiska associationerna: hur hade världen sett ut när dessa ekar var små, när de var hälften så omfattande som nu, ja, för femtio år sedan; vem hade vandrat under dem — Bellman, Kellgren? — vilka hus hade byggts upp och rivits medan cell lades till cell i stam och bark? Han kunde arbeta upp sig till förakt för de små efemära individer, som kunde komma på idén att fälla en sådan furste till marken, och i synnerhet om motiveringen var krasst ekonomisk. Man skall känna detta drag i Sernanders umgänge med den odlade naturen för att fullt sentera hans sakrika bok om "Parker och trädgårdar i det gamla Närke", där närkingen, botanisten och humanisten mötts i den vackraste syntes.

Fick inte Rutger Sernander tid till samtal under en nationsafton, fann han den förfelad. Folk trodde att han blev sen — senast av alla! — för att han tyckte om groggar. Och visst var det sant. Han hyllade Dionysos, och var själv ibland ett slags Dionysos, med drag av demon. Men vad han innerst längtade efter, var utlopp för sin sällsamma vitalitet i umgänge med människor. Han ville inte bara samtala, utan samtala länge, han ville se människor och ljus och glas, bryta forskarlivets isolering och stillhet, slå sig ut . . . Jag har en känsla av att det i hans livskänsla fanns ett extatiskt inslag: han låtsades att natten var evig, liksom glädjen, och sömnen en saga, han ville vaka och leva tills det bokstavligen var omöjligt att fortsätta. Det ingick mycket nattvak i Rutger Sernanders livsföring, men hans vitalitet var fantastisk. Somliga ansåg att han stormade på sin hälsa. Jag kan inte bedöma det. Men han genomlevde ett långt undervisar- och naturälskarliv och blev äldre än de flesta.

Ja, han tyckte att samtalet var samvarons mening och han tyckte inte om för mycket underhållning vid nationsfesterna. Då blev han otålig och talade om kabaret. Men en och annan visa, sjungen gemensamt, ett och annat musikstycke kunde gå för sig. Ingen sjöng "Gaudemus igitur" eller "Du gamla klang" med större glädje, ingen sprang livligare runt bordet vid avsjungandet av "I spetsen ljungar Tor . . ." än nationens inspektor och grand old man. Han var en ljushårig pojke genom hela sitt liv, och kanske var det hemligheten med hans genialitet både som forskare och människa.

Många landsmän har han hjälpt ekonomiskt, åtskilliga förluster torde han därvid ha burit utan att klaga, ty hjälpen gavs utan småslug beräkning. Många kuratorer stödde han med sitt försynta förtroende och sin saklighet, sitt goda omdöme och sin suveräna kännedom om sömmland-närkisk tradition. Som ordförande var han knapp och snabb; i ärenden där opartiskhet krävdes, oöverträffad. Rent praktiska angelägenheter, byggnation och sådant, var kanske inte hans force; men det han lade sig i behärskade han. Sin betydelse som inspektor fick han säkert främst genom sin kännedom om nationens personhistoria, och genom att på detta sätt knyta ihop förflutet och kommande. Nationslivet hade på hans tid inslag av sirlig högtidlighet, som möjligen lever kvar. Det var betecknande, att det just blev Rutger Sernander, som införde bruket att vid kamratmötena dela ut små ordförandeklubbor i ebenholts och silver till den förflutna femårsperiodens förstekuratorer. Det var honom en glädje att ge bort dessa minnesgåvor och hitta på någon liten vänlighet för varje mottagare. Till mig sade han 1932: se här har vi lerbäckingen! Rutger Sernander var uppfödd i Lerbäck, där hans far en gång var kronofogde, innan han blev bankdirektör i Örebro, och han glömde aldrig, att jag en gång berättat att mitt moderne kom från den socknen. Lerbäck var för Rutger det förlorade paradiset — det säger en del om arten av hans hembygds-känsla!

Vi träffades sista gången vid kamratmötet 1942. Han var som förr, litet mindre kanske, och hade litet svårare att gå. Jag fick som förr en gång den stora glädjen att gå arm i arm med honom i processionen till Slottsdammen. Han talade om prins Wilhelm, som hållit tal vid middagen. "Det ante mig nog att han var som han skulle", muttrade Rutger och log, "men nu fick jag bekräftelse. Mycket bra, mycket bra. Han var precis!"

I detta häpnadsväckande superlativa beröm ingick som första moment erkännandet att vederbörande inte vart högfärdig och inte uppstyld samt som andra moment att han visat humor och kamratlighet. Han var "som han skulle". När tåget passerade förbi Gästrik-Hälsinge nation, pekade Rutger ut ett fönster, jag tror i vindsvåningen, möjligen i ett grannhus.

— Där skrev jag min doktorsavhandling, sade han. Det var arbete det! Ojojjoj! Så arbetar man aldrig mer i sitt liv. Men så blev det också faktiskt resultat, den gången . . .

Och han log och nickade och svängde med käppen och stödde sig mot min arm, på väg till förstamajexcercisen på Polacksbacken!

Så minns jag honom alltså, vitmössprydd, 76-årig, medan smattret av hundratals fötter ekar mellan husväggarna. Benen är inte vad de varit

förr, men de vägrar inte att göra sin tjänst, när hornboskapen spelar upp och Sörmland-Närkes triumfsång skallar:

Känner du landet, det härliga rika . . .

Varje gång vi kommer till orden: "hälsan var hängbjörk där trastarna slå!", måste jag tänka på Rutger Sernander. Hängbjörk och trastar, det är två notiser i naturkunskap, det är hembygdsposi i hans egen stil. Men härtill kommer att han ibland av okänd anledning brukade likna sig själv vid en björk — eller var det kanske någon annan som gjorde det? Blond, smärt, vårsavig, vitstammig, och med kronan stolt lyftad mot vindar och moln — utan tvivel, bilden erinrar starkt om Rutger Sernander.

Erik Hj. Linder.

Rutger Sernander som akademisk lärare.

För en ung student med botanik i blodet blev första mötet med Rutger Sernander en lika angenäm som stimulerande överraskning. Det stannade som regel icke vid blott den formella presentationen. Var det inte skolärens biologilärare, så var det i varje fall hembygdens flora, som voro gemensamma bekanta, och med hjälp av dem murade Rutger Sernander snabbt upp ett säkert brofäste hos sin nyförvärvade bekantskap. Som få förstod han vad den unge forskaren behövde. Även de yngsta av hans adepter funno i honom en vän, till vilken de kunde anförtro sina problem och få ett gott råd, en uppmuntran. Han förstod att inordna deras iakttagelser, om än aldrig så små, i ett större sammanhang och taga dem till utgångspunkt för väckande impulser.

Föreläsningarna — vi minnas särskilt hans klassiska, årligen återkommande serie om den nordiska vegetationen och dess utvecklingshistoria — framfördes i korta, märgfulla satser och i ett välgörande lugnt tempo, som gav tid ej blott för nödvändiga anteckningar, ej blott för en blick på de samlingar och den facklitteratur, som i väl sovrat urval framlades, utan framförallt för eftertanke och inlevelse. Samtidigt som de meddelade den fasta grunden gävo de ständiga, stimulerande utblickar mot utforskade områden, mot lockande problem. Hur mången gång frestades man icke efter en dylik injektion att omedelbart gå till verket med de många tacksamma uppgifter, som presenterades.

För generationer av botanister och andra naturforskare står Rutger Sernanders växtbiologiska seminarium i särklass. Dess betydelse, särskilt för skolningen av blivande forskare, har också vid många tillfällen varmt framhållits av hans äldre lärjungar. Det blev ett kärt till-

håll även för geologer och geografer, zoologer, skogsmän, jordbruksforskare och andra.

Höstterminens första sammanträde ägnades alltid åt en genomgång och uppteckning av medlemmarnes resor och arbetsuppgifter under den gångna sommaren. Det var ett lyckligt grepp, som i hög grad bidrog till att stärka kontakten och samarbetet mellan såväl lärare och lärjungar som dessa sinsemellan. I sin mästerliga sammanfattning av lärjungarnas icke alltid så överskådliga seminarieföredrag formade han det framlagda materialet till lärobyggnader av en resning, som överraskade ej blott auditoriet utan kanske mest av allt föredragshållaren själv. Han skapade djup och vidd, rymd och spänning i ämnets innehåll. Strödda detaljer, dem ingen tänkte på, kunde han hopkombinera till klara linjer, till lockande perspektiv. Han gav lysande exempel på, hur en oren problemställning kunde benas upp eller rensas upp, och kanske än mer, hur en riktig och givande syntes kunde ställas. Med dessa sina inlägg, så rika på nya eller fördjupande synpunkter, gav han också brännbart stoff för en fruktbar diskussion, som kunde räcka för både postseminariet och morgontimmarna på någon studentkupa. Medan debatten pågick, höll han sig i regel utanför, till synes upptagen av något annat, för att vid lämpligt ögonblick genom ett skickligt inpass "fyra på" och ge diskussionen en ny och ofta överraskande riktning.

Omstrålade av ett legendariskt skimmer träda Rutgers exkursioner fram för minnet och särskilt de vilda sommarodysseerna. Det var dagar fyllda av upptäckter och upptäckarglädje, växtpressning och etikettering, friska diskussioner och glada bunkalag. Fynd och förhållanden demonstrerades frisch vom Fass, alltefter de uppenbarade sig. Vid smörgåsrasten eller middagen kom den dock stora syntesen, Rutgers sammanfattning av dagens upplevelser. Det blev en magistral skildring, där den grånande maestron med konstnärens blick för det väsentliga hopfogade dagens iakttagelser till en tavla av sällsynt djup och vidd.

Med sin rika erfarenhet, sitt sällsynt goda minne av allt vad han sett i naturen samt sin förbluffande kombinationsförmåga var han otvivelaktigt i stånd att leva sig in i natursammanhangen, att se deras dramatik, på ett sätt som säkerligen är få förunnat. Det var detta som satte honom i stånd att se och säga sanningar, vilka först årtionden därefter vunnit bekräftelse. Det var detta som gjorde honom som skapad att ur torvmarkernas smetiga avlagningar rekonstruera huvuddragen av den nordiska växtvärldens historia och den postglaciala klimatutvecklingen och därmed ge oss en fundamental bakgrund även till den nordeuropeiska kulturutvecklingen. Det var också denna hans clair-

voyance, som gjorde hans skildringar; särskilt den muntliga, så fascinerande och rik på överraskande perspektiv.

Den oegennyttiga forskaranda, den fria diskussionen och den kamratliga samvaro, som bar upp hans exkursioner, gjorde dem till upplevelser som man minns, och förvisso saknar det icke grund, då man velat ställa dem i samma särklass som Linnés berömda herbarioner.

Samma fria anda präglade också arbetet på hans institution. Där såg kanske inte överdrivet städut, och mer var väl inte att begära med de anslag, som njugga myndigheter tilldelade detta sjukande forskningscentrum. Men de värdefulla och i flera avscenden unika samlingarna voro utomordentligt väl etiketterade och man trivdes där. Det var huvudsaken. Den omedelbara etiketteringen var för övrigt en av Rutgers käpphästar. Han höll noga efter oss med den, inte minst då det gällde fotografier. Det var en, som det snart visade sig, mycket nyttig lärdom.

Den omtanke, som Rutger Sernander städse ägnade sina lärjungar, tog sig många vackra uttryck. Fann han någon avhandling eller uppsats av väsentligt intresse för någon av lärjungarna, var han inte sen att fästa dennes uppmärksamhet på den. Titt och tätt lägo dylika skrifter på institutionens brevhylla med en instucken adresslapp, eventuellt också en kommentar. Sina egna verk utdelade han frikostigt till dem, som gingo på hans föreläsningar och seminarier. Mycket värdefull var också hans omtanke att sammanföra oss med de många frejdade forskare, som gästade institutionen.

Rutger Sernander levde med sina lärjungar och de med honom. Han tog dem gärna med sig då det gällde hans egna forskningsuppgifter. Ju närmare bekantskapen knöts, desto starkare blevo intrycken av hans stora personlighet och humanism. För den, som i en tidvis daglig samvaro hade nöjet biträda honom vid hans utredning om det svenska naturskyddets organisation samt hans undersökningar rörande Fiby urskog, Granskär, Lina myr, Kungsängen etc., stå intrycken av hans ädla personlighet och vänskap outplånligt ristade i minnet. Kvällarna på Sernagården eller i "Fiby-soffan" på Gästis blevo högtidsstunder, där han öste ur sitt aldrig sinande minne och där han gav sin syn på många av de stora frågorna i tillvaron.

Småsinthet och kortsynthet, formalism och byråkrati voro honom främmande, och "fackbrackan" var honom förhatlig. Gamla goda traditioner höll han högt i ära, icke minst de linnéanska. Han älskade det genuint svenska, med dess brister och svagheter. Det är vi, sade han, det är vår svenska natur, den nordiska sommarnatten, c'est á nous. Han höll på vår nationella egenart, på vår nordiska ras, och varnade för främmande inblandningar. Naturskyddet blev hans stora patos.

Hans framsynthet, hans forskning och hans ansvarskänsla inför kommande släktled förde honom ut i en heroisk kamp för dess idé; i sina lärjungar sökte han värva nya förkämpar för dess strävanden.

Den stora forskargestalten är nu borta, vår hövding och vän. Generationer av lärjungar föra nu verket vidare. I djup tacksamhet för den tankefrihet, det omdöme, de bildningsvärden och de bärande idéer, som hans undervisning skänkte, ära de hans minne.

Gustaf Sandberg.

Rutger Sernander med sörmlänningar och närkingar på Linnés Hammarby.

Som liten pojke hörde jag för första gången talas om Rutger Sernander. Min biologilärare i tredje klassen vid Karolinska läroverket i Örebro, den nyligen på Java avlidne Gunnar Booberg, yttrade några ord, som jag aldrig glömmmer. Han talade om naturforskning sådan som hans store lärare i Uppsala visste att bedriva den, att uppleva den med hela sitt väsen. Många gånger har det varit tillfälle för mig att själv erfara sanningen i Gunnar Boobergs ord. Det har skett på Linnés Hammarby och upplevelsen att lära känna naturforskaren och människokännaren ute i hans älskade uppländska natur har varit gemensam för mig och många sörmlänningar och närkingar.

Redan under ett av mina allra första studentår var jag med nationens dåvarande inspektor på en färd till Linnés Hammarby. Vi voro inte många, kanske ett dussin, som i bilar åkte ut en solig eftermiddag på våren för att lära känna den store Linnés tillflyktsort under sommarmånaderna från det osunda Svartbäcken. Vi åkte som sagt bil, sedan inspektor sagt ifrån, att det var roligt att åka bil och myst på sitt oefterhärmligt charmfulla sätt.

Högst upp på hammaren ovanför de grova moränblocken samlades vi och hörde en entusiastisk skildring av natur och människor i denna centrala del av Uppland och Sverige. Traktens morfologi klarlades för oss, det forntida ishavet manades fram att med vreda böljor frispola de grova blocken, som vi sutto på, de olika lerornas tillkomsthistoria redades ut, rullstensåsen borta vid horisonten fick sin plats i bilden av landets skapelse och landhöjningens majestätiska skeende blev begripeligt för klassikern, juristen och medicinaren. Högst nådde Rutger Sernander nog i beskrivningen av hur vegetationen täckte landet och beredde möjligheter för djurens liv. Men Rutger Sernander var på intet sätt, vad man med ett för övrigt otrevligt och misslyckat ord brukar kalla naturforskarna, en "naturbuse" utan humanistiska intressen.

Tvärtom var han fylld av intresse för människan, som han betraktade som det förnämsta i naturen. Det var då endast i sin ordning, att han efter sina skildringar av geologiska, kvartärgeologiska, botaniska och zoologiska företeelser, till vars tolkning han i ej ringa mån själv bidragit, skulle övergå till att delge oss sin syn på människans insats i detta landskap, hur våra förfäder hade levat och på ett avgörande sätt utdanat landskapsbilden efter sin vilja och sina önskemål. Märkliga synpunkter på arkeologiska spörsmål framfördes, bebyggelsen från heden tid intill våra dagar skildrades och jag såg för första gången den uppländska byn exemplifierad i Edeby, som sedan skulle i så hög grad fänga mitt intresse. På så sätt har jag rätt att kalla mig lärjunge till Sernander och det ha vi alla, som lärt något av denna eller av de många andra gånger, då han gav oss lärdomar på Linnés Hammarby.

En föregångsman var Rutger Sernander och särskilt värt att framhålla är, att han beträffande arkeologisk forskning med skärpa framhöll, att vi ej ha rätt att för våra efterkommande spoliera fornfynd genom grävningar, som måste förstöra gravhögar och andra minnesmärken. Vem vet, om ej forskare ur någon kommande generation finner möjligheter att med för oss okända metoder utforska minnesmärkena utan att skada dem, brukade han framhålla och föreslog, att vissa gravhögar på Hammarby ägor skulle skonas tillsvidare.

Mora sten, som spelat en så monumental roll i vår historia, ligger ju inom gott synhåll från hammaren ovan Linnés boning och fick naturligtvis alltid sin plats i framställningen.

Den gamla kvarnen vid Väsby, ett minnesmärke från ett något äldre uppländskt kulturlandskap än det aktuella, förevisades och Rutger Sernander försummade aldrig att med förtjusning framhålla, att han åtminstone en gång hedrats med att vingarna satts i rörelse för några berömda utländska gäster, som han fört med till Linnés Hammarby.

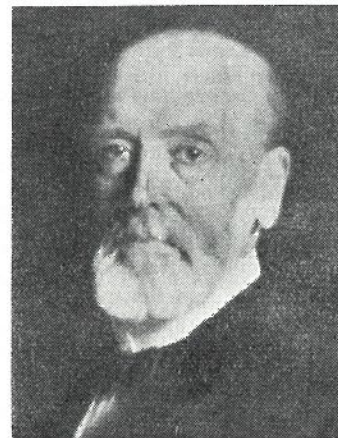
Alla dessa skildringar förenades till en levande syntes, då turen kom till det, som självfallet var det viktigaste av allt för Rutger Sernander, framställningen av den store Linné. Den skildringen ägde huvudsakligen rum på trappan till dennes såsom museum bevarade bostad, där ortagårdens härligheter funnos framför oss. I själva verket formades föreläsningen om Linné till en hyllning av vetenskapen själv, särskilt den svenska.

Många gånger skulle jag få tillfälle att höra Rutger Sernander på Linnés Hammarby tillsammans med sörmlänningar och närkingar. Med tiden ökades det personhistoriska intresset hos honom, vilket ju ej är sällsynt hos äldre människor, och Linnés person, levnadsomständigheter och dylikt ägnades ett brinnande intresse. Även säteriet Ham-

marby, dess historia och näringsliv, sysselsatte i hög grad det aldrig vilande forskarsinnet.

Just mångsidighet hos Rutger Sernander var det verkligt stora hos honom och mången landsman har av honom räddats från ensidighet och trång begränsning till det egna facket. Och aldrig var han mera vinnande och medryckande än ute på Linnés Hammarby, när de friska värliga vindarna blåste in från den vida slätten, som han älskade så högt.

Torsten Lagerstedt.

Manfred Starck.

Förre rektorn **Manfred Starck**, seniorn bland nationens veteraner, avled i Örebro den 22 december 1944 i den höga åldern av 95 år.

Manfred Starck föddes i Skagershult den 26 juni 1849, avlade mogenhetsexamen i Örebro 1869 och inskrevs samma år vid Uppsala universitet, där han blev filosofie kandidat 1873. Han studerade därefter som extra elev vid Teknologiska Institutet läsåret 1873—74 och som specialelev i tillämpad mekanik under läsåret 1874—75. Han tjänstgjorde därefter ett par år som ritare och konstruktör, först vid Munktells mek. verkstad i Eskilstuna och därefter vid Hällefors bruk, men utnämndes redan den 31 december 1877 till ordinarie lektor i allmän mekanik, maskinlära med ritning och mekanisk teknologi vid Tekniska elementarskolan i Örebro. 1904 blev han jämväl detta läroverks rektor

samt avgick med pension den 1 juli 1914. Han tjänstgjorde dock därefter ännu tre terminer som vikarierande lektor vid sin gamla skola.

Han var under sin krafts dagar livligt kommunalt intresserad och tillhörde såväl Örebro stadsfullmäktige som Örebro läns landsting.

Starck var en framstående lärare och gjorde en betydande insats för den tekniska undervisningen genom för sin tid utmärkta läroböcker i mekanik, hydromekanik och hållfasthetslära, som han utgav. Honom tillkommer en icke ringa del av äran för det goda anseende, som Tekniska elementarskolan i Örebro tidigt förvärvade.

Som rektor var han god, fast och rättvis med den borne riddersmannens säkerhet och älskvärdhet i allt sitt handlande.

Waldemar Hallström.

Förre ombudsmannen hos Örebro läns hypoteksförening, **Arvid Leander Larsson**, avled i sitt hem i Mullhyttemo den 7 juli 1944. Han var född den 24 september 1860 i Knista församling av Örebro län, där fadern var organist och folkskollärare. Under uppväxtåren led han av en svårartad höftsjuka, vilken försenade hans studier. Mogenhetsexamen avlades 1882 och hovrättsexamen 1887. Under ferierna verkade Larsson ofta som informator, bland andra hade han den sedermera kände kinasvensken Professor Gunnar Andersson som elev. Efter tjänstgöring i Svea Hovrätt inträdde Larsson 1890 i Örebro läns hypoteksförenings tjänst, där han 1915 blev ombudsman, samt 1934 avgick med pension. Utom sin tjänst hos hypoteksföreningen hade Larsson ett stort antal uppdrag. Sålunda var han under en lång följd av år sekreterare i Örebro stads gas- och elverksstyrelse, ombudsman i Örebro Folkbank, ledamot av direktionen för Ränte- och Kapitalförsäkringsanstalten i Örebro m. m.

Ombudsman Larsson var en man av gamla stammen, omutligt rättsskaffens, en duglig jurist med ett synnerligen klart intellekt och en pliktrogen och samvetsgrann tjänsteman.

Gösta Söderström.

Gösta Drake af Hagelsrum var född den 15 juni 1867 i Stockholm och avled där, efter knappt en veckas sjukdom, närmare 77 år gammal. Med honom bortgick en i vida kretsar känd och aktad idrottens man, skyttevän och gymnast, initiativtagare, banbrytare och organisatör av mindre vanliga mått. Redan som skolpojke i Nya Elementarskolan blev han av skolans gymnastiklärare V. G. Balck intresserad för idrott och 1882 ledare av skolföreningen F. S. (För Sport), en av våra äldsta

idrottsbildningar. Av Drakes vittfamnande verksamhet kan här endast en liten axplockning göras.

Sin militära bana började han vid Svea livgarde, där han blev underlöjtnant 1888. Vad som föranledde honom att efter nio års tjänst som officer den 12 maj 1897 inskriva sig i Södermanlands-Nerikes nation är icke förf. bekant. I varje fall blev icke vistelsen vid akademien långvarig, ty i sept. s. å. började han som elev vid Gymnastiska Centralinstitutet, där han förblev två år. Av hans militära bana skall endast nämnas, att han 1914 blev major vid Vaxholms grenadjärreg. och 1922 lämnade den aktiva tjänsten med överstelöjtnants grad. Av utländsk tjänst må anföras, att han 1910—11 tjänstgjorde i franska armén, 1914 genomgick fransk skidkurs i Briançon, 1918 bedrev militära studier i Tyskland och 1917 åtföljde estländska armén under striderna mot bolsjevikerna mellan Narva och Janburg (n. ö. om Narva).

Ättling av en urgammal svensk frälseätt med rötter djupt in i medeltiden förkroppsligade han i sin person en del egenskaper, som alltid stått högt i värde hos vårt folk: beslutsamhet och viljestyrka, oräddhet och karaktärsfasthet, vartill kommo en mindre vanlig kroppslig styrka och en seg uthållighet. Av hans ungdoms bragder må berättas endast ett par, på det att de icke må sjunka i glömska hos en yngre generation: dels den uppmärksammade långmarschen 1894 Stockholm—Göteborg på 12 dygn med 32 kilos packning, dels kraftmarschen 1895 Mälaren runt i spetsen för en militärpatrull på fyra man på 8 dygn med full fältutrustning (vardera 30 kg.).

Under fyra decennier var Drake en den svenska idrottens pionjär. Han var med om att organisera Nordiska spelen 1901, 05, 09 och 13. Vid Olympiska spelen i Aten 1906 och i London 1908 var han biträddande färdledare. Vid Olympiska spelen i Stockholm 1912, där undertecknad träffade honom, var han ledare i såväl cykel- och dragkamps- som gångtävlingarna. Vid Aténs spelen 1906 var han fotbollsdomare vid alla matcherna.

Sin måhända främsta insats gjorde han i skyttesaken, enkannerligen i Föreningen för skolungdomens vapenövningar. Den lågkonjunktur för försvarstanken och underskattning av alla nationella värden, som i en missförstådd kosmopolitisms tecken efter det demokratiska genombrottet under och efter det första världskriget utbredde sig och bl. a. tog sig uttryck vid 1917 års urtima riksdag i sloandet av läroverkens militära övningar och vid 1925 års riksdag i nedrustningsbeslutet, avoghet mot skytterörelsen m. m. träffade hårt Drake. Men han övervann krisen i sin själ, ehuru det såg hopplöst ut, och fortsatte pliktroget arbetet för sina ideal, ett lysande exempel på manligt mod och orubblig fasthet.

Han var även en pennans och det talade ordets man, som lämnat efter sig litterära spår och medarbetat i tidningar och tidskrifter. Glömmas bör ej heller, att han var Sveriges ombud i ett flertal utländska kongresser samt i Frankrike var anlitad som juryman och domare i militära skidtävlingar 1911, 12, 13, 14 och 20.

Intill sin sista korta sjukdom bibehöll Gösta Drake af Hagelsrum sinnets spänstighet och kroppens vigör.

Gustaf Moberg.

Alfred Ringselle. — Den 10 juni 1944 avled förre läroverksadjunkten Gustaf Alfred Ringselle 75 år gammal efter en sjukdom, som i flera år bundit honom vid sängen. För en gammal biologilärare och friluftsmänniska måste sjuksängsvistelsen ha varit påfrestande, och allra svårast måste fångenskapen ha känts "om sommaren sköna, när marken hon gläds". Men så till sist, och det just i försommarens blomningstid, löstes den gamle blomstervännen ur sjukdomens nötande bojor. Låt oss hoppas, att de elysiska fälten bjödo den hädangångne fullgod ersättning för den jordiska, snart vissnande blomsterprakt, som hans trötta ögon ända in i det sista i denna timliga tillvaro längtat att se! Fick han så därtill på de elysiska blomsterängarna möta de gamla vördade män, en Adlerz, en Hellbom, en Elmqvist, som en gång i tiden haft den tacksamma uppgiften att i Linnés *scientia amabilis* inviga gossen och ynglingen Alfred Ringselle, då, men först då, lär han väl ha varit fullt tillfreds.

Det nu sagda har inte till syfte att ge minnesbilden en sentimental ram, det avser i stället att antyda de två väsentliga inslagen i R:s livsgärning: det varma botaniska intresset och den pietetsfulla minnesgodheten gentemot dem, som varit hans lärare, liksom ock intresset för även biografiska smådetaljer i de svenska läroverkslärarnas levnadsöden.

Alfred R. började sin pedagogiska gärning mycket tidigt. För den fattiga snickaresonen från Ringkarleby var skolgången i Örebro karolinska läroverk alldeles otänkbar utan anlitande av biförtjänster från information av läshjälprävande skolynglingar. Att han som informator slet ovanligt hårt och för en mycket ringa penningsättning, känner jag nogsam till. Terminen närmast efter studentexamen tjänstgjorde han som vik. folkskollärare, likaså v. t. 1895 efter år 1894 avlagd folkskolläraryxamen. Mellantiden, åren 1890—1893, hade han använt med all flit till akademiska studier i Uppsala, vilka resulterade i en naturvetenskaplig fil. kand.-examen med botanik och zoologi som huvudämnen. Denna examen kompletterade han år 1898 i Lund. Provår

genomgick han år 1899 vid Södermalms läroverk. Vid det laget hade han hunnit skaffa sig rätt mångsidig praktik vid olika slags läroverk, bl. a. åren 1895—1898 som lärare och föreståndare vid Falkenbergss elementarskola. Efter genomgången provårskurs anlätades han än en gång som skolföreståndare, nämligen åren 1900—1906 vid Hedemora samskola. Då han emellertid fann tjänsten bjuda endast en otillräcklig trygghet för ålderns dagar, sökte han och vann 1905 befordran till adjunktur i biologi, geografi och matematik vid Arvika läroverk, vilken tjänst han 1909 efter ansökan fick utbyta mot adjunktur i biologi och geografi vid Norra Latinläroverket i Stockholm. Att R:s flyttning till Stockholm snarare dikterades av hänsyn till vidgade studiemöjligheter för barnen än av någon husfaderns inre dragning till storstaden, får tagas för givet. Sonen av det demokratiska Nerike trivdes bättre i småstadens lättöverskådliga och gemytliga miljö än i storstaden. De unga norralatinarna hade f. ö., som väl storstadsungdom i allmänhet, klen utvecklade känselspröt för inhämtande av vetande om växt- och djurvärlden och torde nog ha varit skäligen oemottagliga för den oförblommerade personliga meddelsamhet, som var en outplånlig beståndsdel i Alfred Ringselles natur. För de strövtåg ute i den fria naturen i botaniskt och entomologiskt syfte, som för honom voro ett livsbehov, erbjöd vidare storstaden med dess halvt urbaniserade omgivningar år för år allt sämre förutsättningar. Så mycket ivrigare tillvaratog han forskningsmöjligheterna under de i hans tycke alltför hastigt flyende sommarmanaderna. Det är rent otroligt, vilka rika samlingar av skalbaggar och av växter, framför allt kryptogamer, han under sommarvistelsen i Väddö och på Singö lyckades hopbringa, delvis med hjälp av unga pojkar, som voro kvickare i vändningarna än den med åren rätt korpulente skolmagistern. Det var hans dröm, att hans oerhört omfattande herbarium av insamlade kryptogamer skulle oskingrat komma en vetenskaplig institution till godo, och ännu ett par månader före sin död omtalade han med innerlig tillfredsställelse, att han trodde sig ha fått detta önskemål förverkligat.

Ett annat levande intresse hos R. var studiet och teckning av läraröden. I hans samlingar förelägo vid hans död ovanligt omfattande anteckningar om rektorer, lektorer och adjunkter vid läroverk och seminarier från slutet av 1850-talet med stor fullständighet förda fram långt in på 1930-talet. Även så pass opedagogiska ting som dödsorsakerna funnos däri över lag antecknade rörande de hädangångna. För kalenderbitare finnes i R:s samlingar ett ovärderligt material hopbragt, som f. ö. också med tacksamhet använts och omnämnts av matrikelutgivarna. Här bör även med varm erkänsla påminnas om de pålitliga och detaljrika minnesteckningar över gamla Örebro-lärare från 1880-

talet, varmed han glatt läsare av Svenska Dagbladet och Nerikes Allehanda, liksom han varmt hjärtat på sällskapet Örebro-Karolinarens medlemmar genom muntligt framförda teckningar och genom tryckta bidrag till sällskapets publikationer. Bevis på sällskapets tacksamma uppskattning av denna tecknargärning fick R. genom kallelse år 1944 till hedersledamot.

Alfred Ringselle ingick år 1902 i Hedemora äktenskap med bruksförvaltardottern Ida Bladin, som skänkte honom fyra barn. Få män torde ha varit hemkärare än Alfred Ringselle, ännu färre ha väl med varmare faderskärlek omfattat sina barn. För hans känslor gentemot barnbarnen saknar tecknaren av dessa rader talande adjektiv.

Alfred Ringselle var en levande människa med ett stort stycke original både inombords och i den yttre typen. Den av ett långvarigt organiskt lidande utpinade åldringen hade trots allt bibehållit inte så litet av den andliga vitaliteten. Även utseendet var så pass väl bibehållet, att det förde mig till minnes gymnasisten från 1880-talet och den akademiske studeranden från förra hälften av 1890-talets Uppsala. Den satta, välnärda gestalten, det kraftigt tilltagna, av mörkt hår inramade huvudet, det rundlagda, av ett mörkt hakskägg avslutade ansiktet med de välbildade dragen, de bruna, vänliga ögonen: allt erbjöd en vänlig och gemytlig anblick. Den stora, flitigt begagnade snusdosan torde också här böra antecknas. Talet var i stil med den yttre typen: en viss omständlig, belåten bredd, med vilken det trohjärtade nerkingiska målföret väl samstämde. Själv gammal nerking, förstod och senterade jag honom nog bättre än de flesta icke-nerkingar.

Nils Lundqvist.

Den 22 augusti 1944 avled i Örebro den gamle Sörmland—Nerkingen, min avhållne vän och högt värderade kollega f. d. rådmannen **Gustaf Tisell**, en av sin hembygds mera bemärkta och framstående män, en man vars ord och gärning gav återklang långt utanför hemprovinsens gränser.

De yttre konturerna av Gustaf Tisells liv och verksamhet tecknas i korthet som följer:

Han föddes i Alingsås den 18 juli 1869. Efter studentexamen i Nyköping blev han 1895 jur. utr. kand. i Uppsala och fullgjorde därefter tingstjänstgöring vid domsaga i Örebro samtidigt varmed han tjänstgjorde som sekreterare hos stadsfullmäktige. 1903 valdes han till rådmän, vilken tjänst han innehade till juli månad 1939, då han avgick med pension. Efter avgången från rådmänstjänsten togs hans stora

Gustaf Tisell.

juridiska kapacitet och administrativa förfarenhet i anspråk i och för stadsblivandet av Karlskoga och Kumla. Han tjänstgjorde nämligen som kommunalborgmästare 1939—40 i Karlskoga och 1941—42 i Kumla och nedlade som sådan ett mycket förtjänstfullt och uppskattat arbete.

Men hans verksamhet föll ej endast inom ramen av det rent ämbetsmässiga. Åren 1908—39 tjänstgjorde han som ombudsman i banker och var dessutom många år huvudman i Örebro sparbank. 1914—18 innehade han ledamotskap i riksdagens första kammare. Mer än 20 år var han ledamot av Örebro läns landsting. I övrigt kan nämnas, att han var ordförande i stadens nykterhetsnämnd och i taxeringsnämnder samt ledamot av prövningsnämnden, lasarettsdirektionen, folkskolestyrelsen, rättshjälpsanstalten, poliskollegiet, styrelsen för Karolinska läroverket och Risbergiska skolan, föreningen Sveriges stadsdomare m. fl.

Gustaf Tisell var en arbetsmänniska av ansenliga mått, och man kan om honom, utan att göra sig skyldig till överdrift, säga att han lidelsefullt älskade arbetet, vare sig det gällde hans egentliga ämbetsgöromål eller andra uppdrag i det allmänna tjänst. Hur överbelastad av arbete han än stundom syntes vara, undandrog han sig aldrig, då så påkallades, att ställa sina stora juridiska insikter och sin organisatoriska förmåga till förfogande.

Tisells närvaro, i domstolen eller vid andra sammanträden, var en borgen för att ej några förhastade eller mindre väl betänkta beslut fat-

tades, ty han var en man av stor klokskap och den där visste väl hävda sin mening.

Vid sidan av sina många uppdrag fann Tisell även tid till juridiskt författarskap; ett flertal skrifter av hans eleganta och skarpa penna bära härom vittne, skrifter vilka inom fackkretsar tilldragit sig en ej ringa uppmärksamhet. Särskilt erinrar man sig hans polemik inför tillkomsten av nya rättegångsbalken.

Om Tisells medborgargärning kan som ett slutomdöme sägas, att den var vidfamnande, men på samma gång högt kvalificerad. Han var en värdig representant för Örebro stad och län. En mångsysslare, men en sådan, som ej gav ifrån sig annat än högklassigt arbete.

Den lille mannen med de kraftiga, förnäma anletsdragen och den intelligenta blicken verkade vid vårt första sammanträffande, för mer än 30 år sedan, snarast blyg och tillbakadragen. Vid närmare bekantskap, en bekantskap som utvecklade sig till vänskap, fann jag honom emellertid vara glad och öppen till sitt väsen och begåvad med en ej ringa humor. Att hava honom till vän var något att sätta värde på, beredd som han alltid var att med råd och dåd stödja.

Stor var den gästfrihet han vid sin älskvärda makas sida utövade i deras vackra hem, över vilket det vilade något av gammaldags herrgårdstämning.

Ett vackert och ärat minne har Gustaf Tisell lämnat efter sig. Bland hans många vänner är saknaden stor.

Nils Ericson.

Gustav Löw. — Vid början av vårterminen 1888 fingo vi i klass fjärde latin av Örebro läroverk en ny kamrat, som tenderat in efter jul utan att förut ha gått i något läroverk. Nybörjaren hette Gustav Löw och var son till en husarkorpral i Stora Mellösa. 15½ år var han men såg yngre ut. Kunde man inte se åldern säkert utanpå, såg man i stället så mycket säkrare på blicken i de tankfulla bruna ögonen och på det vackra ansiktets livliga minspel, att ynglingen hade huvud på skaft. Typen hade ingenting av nerkingens yttre sävlighet, snarare skvallrade både utseende och väsen om vallonskt påbrå. Om utseendet därvidlag bedrog, har jag inte haft tillfälle att utröna. Men ett var säkert: att Gustav Löw ända från början visade sig göra skäl för intagningen i fjärde klass. Vid vårterminens slut avancerade han på grund av erhållna betyg i jämnhöjd med förutvarande primus med samma betygssumma som dennes och med av alla obestriddt anseende som klassens grundläraste historiker, läraren själv (egentligen biologilektor) ej

Gustav Löw.

undantagen. Det historiska intresset följde honom oförminskat genom åren, under det att det historiska kunskapsmättet med åren svällde ut till en rent gigantisk storleksordning. Om fortsättningen av Löws skolbana har jag blott hörsägner att hålla mig till: det sägs, att den av L. inledda och ledda kappläsningen klassljusen emellan hade till följd en både vittomfattande och ganska mogen lärdom (givetvis sett ur skol-synpunkt) men samtidigt en inte så obetydlig grad av förlästhed. Efter 5½ års förlopp såg jag min gamla klasskamrat åter i Uppsala. Med en flit, som ej kände begreppet förströelse, knappast ens skälig nattvila, gick han här rakt på examen och var efter två år färdig med en fil. kand.-examen, vari han bl. a. hade goda betyg i latin och grekiska, goda betyg och ännu bättre kunskaper i semitiska språk samt först och främst mycket högt betyg och än bättre kunskaper i historia (för Harald Hjärne). Examen kompletterades åren 1896 och 1897 i ett par ämnen, vilka minns jag nu ej. Samtidigt därmed sysslade han så gott som oavbrutet med en kritisk vetus-undersökning rörande Det delade rikets kronologi, publicerad i *Bibelforskaren* år 1900 och i omarbetad form offentliggjord samma år i *Hilgenfeld's Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*. De brottstycken, som han lät mig taga del av, gävo mig ett livligt intryck av författarens imponerande säkerhet i hanterandet av den vetenskapliga apparaten, av hans skarpsinne och av hans kritiska vakenhet.

Teoretisk teologisk examen avlade han 1902. Filosofie licentiat i historia blev han 1909. Blev år 1913 utan att ha disputerat förklarad behörig till lektorstjänst i historia. Så gott som allt detta vetenskapliga

arbete utförde han jämsides med ett krävande arbete som läroverkslärare. Ty redan läsåret 1897—1898 hade han vid Södermalms läroverk genomgått provårskurs, varefter han åren 1898—1903 hade tjänstgjort som extra ordinarie lärare i Strängnäs och Norrköping. År 1903 tillträdde han vid Kungsholmens läroverk ordinarie adjunktur i kristendom, historia och geografi. Jämsides med lärartjänsten beklädde han vid läroverket befattningen som bibliotekarie åren 1904—1911. År 1921 utnämndes han till lektor i modersmålet och historia vid Strängnäs läroverk, samma tjänst, som humanisten Isak Fehr en gång i tiden innehåft. Här övertog han omedelbart också den maktpåliggande uppgiften som stifts- och läroverksbibliotekarie.

För lärarens kall hade Löw utmärkta förutsättningar i sin gedigna och mångsidiga lärdom, sin klarhet, sitt på en gång respektingivande och humana väsen; kanske kan man med kännedom om hans livliga temperament förmoda, att hans lektioner för trögare naturer föreföllo att gå i ett väl hastigt tempo. Att hans gärning som historielärare verkat starkt främjande på elevernas både historiska intresse och kunskaper i ämnet, kan ej betvivlas. Om hans intresse för historieundervisningens metodik vittnar den läsebok till allmänna historien, som han i fyra delar utgav åren 1905—1907. I dessa läseböcker utgöra samtida källutdrag en väsentlig och starkt intresseväckande beståndsdel. Mycket givande är också hans åren 1908 och 1910 i två delar utgivna arbete Sveriges forntid i svensk historieskrivning. Med åren övergick han i sitt forskningsarbete alltmer till vetenskaplig bygdeskildring, där de topografiska, de kulturhistoriska och de demografiska momenten på ett värdefullt sätt stödde varandra. Hans födelsesocken Stora Mellösa, där hans förfäder under gångna tider haft en ledande ställning inom allmogens krets, intog hedersrummet i hans intresse. Men även Nerike som helhet ägnade han givande studier. Strängnäs' topografi, inklusive dess läroverksgårdar, ägnade han skarpsinniga undersökningar.

Som den outtröttligt arbetande, historiskt grundlärde humanisten skall jag längst minnas Gustav Löw. Sista gången jag träffade honom var på en tågresa Stockholm—Mariefred. Han meddelade mig då, att han under sina nerikesforskningar kommit att intressera sig för de två framstående ekebysonerna Chesnecopherus. På tal om deras konstiga latinska namn, i vars första beståndsdel man länge igenkände det medeltidslatinska *ch es n us* (ek), sade han sig i andra beståndsdelens spåra det hebreiska ordet *k o f e r* (by), som ju ingår i stadsnamnet Kaper-naum (Nahums by). Etymologiens riktighet kan näppeligen betvivlas.

Denne förträfflige, rastlöst arbetande forskare och lärare hade, så vitt jag kan bedöma, ett enda fel: att aldrig unna sig själv någon vila.

Hans av naturen motståndskraftiga fysik kunde inte i längden uthärda denna påfrestning. Längre tedde han sig alltför obruten, lät vara att hans habitus var den kroniskt något överansträngdes. Ännu vid inträdet i pensionsåldern var han ståtlig att skåda med den resliga gestalten och det karakteristiskt vackra ansiktet, däri den mäktiga, av rikt mörkt hår omramade pannan dominerade. Den avgjort franska apparitionen fick förstärkt accent genom det tidigt anlagda mörka pipskägget.

Om en snart förestående bortgång talade inga yttre symtom, när jag sommaren 1943 sammanträffade med honom. Jag vet ingenting om den dödsnot, som hösten 1944 ryckte honom bort från makan och de tre uppvuxna barnen. Dödsbudet kom för mig alldeles överraskande.

Särdeles nära kom jag honom inte någon gång: jag tror, att han inte tillhörde den människotyp, som slösar med förtroenden och varma tonfall. Men ett är visst: jag tänkte högt om hans begåvning, om hans karaktär och om hans gärning. Att icke ha känt honom skulle för mig innebära att vara ett värdefullt minne fattigare.

Nils Lundqvist.

Ragnar Furuholm.

Inom den korta tidrymden av en knapp månad förlorade vår nation på hösten 1944 två av sina käraste och mest namnkunniga hedersledamöter. Det hårda slag, som drabbade nationen genom Rutger Sernanders bortgång den 27 oktober 1944, följdes redan den 15 november av en ny tung förlust. Genom radion nåddes vi av meddelandet, att professorn vid Helsingfors universitet **Ragnar Furuholm** avlidit av de skador, som han ådragit sig vid en spårvägsolycka i Helsingfors. I och med Furuholms död sloknade ett på skilda områden rikt verksamt liv. Född i Uleåborg den 12 okt. 1879 inskrevs Furuholm 1897 vid Hel-

singfors universitet och inträdde i Nylands nation, inom vilken han med tiden skulle intaga det förnämsta nationsämbetet, som nationens inspektor. Fil. kand. blev han 1901, fil. lic. och fil. dr 1907. År 1911 kallades han till docent i astronomi och kvarstod som sådan till 1918, då han blev e. o. professor. Ungefär vid samma tid inträdde han också på den politiska skådebanan och blev 1917 medlem av finska riksdagen, där han dels under en följd av år ända till sin död var ordf. i Svenska folkpartiets riksdagsgrupp, dels också fungerade som ordf. i statsutskottet. Han var därjämte andre v. talman under riksdagen 1928 och innehade under en kortare period dec. 1932—april 1933 posten som biträdande finansminister. Det var också på hemvägen från ett av sina sammanträden i riksdagen, som han råkade ut för den olyckshändelse, som på ett så tragiskt sätt ändade hans liv.

Här skall inte ordas om vad Ragnar Furuhjelm betytt som vetenskapsman på astronomiens område, där han vunnit internationell berömmelse, ej heller vad han utträttat inom sitt lands politiska liv, där han dock gjorde betydande insatser och betraktades som en svenskarnas hövding. Ej heller skall här närmare utvecklas, vad han som Stormästare för den nyländska studentorden Stella Nylandensis betytt för ett vidgat och fördjupat utbyte mellan finländska och svenska studenter i form av besök och motbesök mellan hans orden och dess upsalienska motsvarighet, Juvenalorden, ett utbyte, som givit ett stort antal studenter på bägge sidor om Bottenhavet otaliga glada minnen. Jag vill här inskränka mig till att nämna något om hans förbindelser med vår nation.

Ragnar Furuhjelm's officiella anknytning till Södermanlands-Nerikes nation skedde vid landskapet den 9 april 1927, då han som första namn i spetsen för en rad lysande svenska män, borgmästare v. Friesendorff, Martin Jansson, Gustaf Neander och Hugo Heyman, valdes till nationens hedersledamot. När Furuhjelm senare tog sitt inträde i nationen, var det ingen främling, som landsmännen mötte. För oss alla, som vid skilda tider av en eller annan anledning — oftast var det väl som vår nations representanter vid Nylands nations värfester — kommit över till Helsingfors och där fått åtnjuta Nylands nations gästfrihet, var "Furis" en kär vän. Han var nämligen i lika hög grad inkarnationen av en sann och äkta nylänning, som Rutger Sernander hos oss betraktades som den mest typiska exponenten för en god och glad sörmlänning. Med tiden hade skaran av sådana lyckliga Finlandsresenärer växt till avsevärt i antal och det var därför en helt naturlig sak, att Furis som ett yttre bevis på det goda förhållandet mellan de bägge nationerna gjordes till hedersledamot hos oss — en honnör, som ej långt därefter kvitterades genom att Rutger Sernander valdes till hedersledamot bland

nylänningarna. Och när Furuhjelm någon gång under årens lopp, något som tyvärr hände alltför sällan, kom över till Sverige och deltog i någon av våra nationsfester, var han en gärna sedd och gärna hörd gäst. Hans lugna, säkra blick ur de blå ögonen och hans fasta handslag vann omedelbart förtroende, och vi lyssnade andäktigt till hans lysande talarkonst, kryddad av den typiska finländska accenten, vare sig han framträdde på vers eller prosa. Ofta glädde han oss också med sin sång, då han med en röst, som kanske inte alltid skulle ha uppfyllt en musikkritikers anspråk på tonrenhet och skolning, föredrog någon av sina många visor, bland vilka väl "Magisterns visa", intagen i Nylands nations sångbok, är den namnkunnigaste. Den gjorde han också på ett oförlömligt sätt.

Ragnar Furuhjelm tillhörde den lyckliga, men tyvärr alltför fåtaliga skara av människor, som omedelbart fångsla och tjusa, vilket gjorde, att man genast betraktade honom som en gammal god vän, och det intrycket stod sig sedan allt framgent — han förblev alltid den gode vännen. Och så hade han också en annan speciell gåva, som inte heller är så vanlig i vår jäktade och hetsade tid. Han behärskade till virtuositet brevskrivningens svåra konst. Ett brev från honom var något som man glädde sig åt för stunden och sedan sparade på som ett kostligt smycke, som man då och då tar fram för att glädje sig åt.

Gunnar Sörbom.

Som för en tid sedan meddelats, har fil. dr **Gunnar Booberg** den 28/10 1944 avlidit på Java, i en ålder av endast 52 år. Den svenska naturforskningen har därmed förlorat en av sina märkligaste representanter i främmande land.

Gunnar Booberg var växtbiolog och fick sin grundläggande utbildning som sådan hos Rutger Sernander i 1910-talets Uppsala. Efter korta tjänstgöringar som lärare och i Sveriges Geologiska Undersöknings torvinventering blev han år 1921 botanist vid Svenska Mosskulturforeningen i Jönköping. Han tog där upp ett självständigt forskningsprogram, en utomordentligt noggrann undersökning av vegetationen på en kalkmyr vid Gisselås försöksgård i Jämtland. Redan hans första meddelanden om denna bröto nya vägar i svensk myrforskning genom sitt självständiga grepp på växtsamhällena och sitt klarläggande av blandmyrens säregna och länge förbisedda struktur med dess mosaik av kärr och i detta inströdda miniatyrmossar. Och hans ståtliga gradualavhandling "Gisselåsmyren", ventilerad på Växtbiologiska institutionen i Uppsala våren 1930, är alltjämt den grundligaste vegetationsmonografi som någonsin skrivits om en myr av någorlunda motsvarande storlek.

Gunnar Booberg.

En annan Uppsala-växtbiolog, fil. dr T. A. Tengwall, hade år 1921 rest ut till Java och på några år arbetat sig upp till en ledande ställning i den javanska sockerindustriens centrala försöksstation i Pasoeroean på östra Java, en av jordens största biologiska försöksstationer. En av de svenska växtbiologer, som genom Tengwall fick inbjudan att träda i denna stations tjänst, var Gunnar Booberg. Han hörsammade kallelsen vid årsskiftet 1924—25 och reste efter avlagd fil. lic.-examen till Java, där han hastigt steg i graderna och redan 1929 var andra direktör för Pasoeroean-stationens kulturavdelning, för vilken han 1934 blev t. f. direktör och 1938 direktör, en för en utlänning i holländsk tjänst enastående utmärkelse. I januari 1942 avgick han med pension från denna befattning.

Vid sidan av sin stora arbetsbörda i den tillämpade växtbiologiens tjänst hann Booberg under sina 20 år på Java inte endast med att fullborda bearbetningen av sitt gradualavhandlingsmaterial, vars slutredigering skedde under ett halvårigt disputationssuppehåll i Uppsala 1929—30, utan även att ta upp en ny stor forskningsuppgift inom den rent vetenskapliga växtbiologien. Omedelbart efter sin ankomst till Java började han arbeta på en monografi över vegetationen på alla dynområden runt Javas och Madoeras kuster, och på den använde han sina lediga stunder intill sin död. Hans föredrag härom och hans publicerade fragment av det väldiga materialet väckte stora förväntningar i skilda länder. Hans till stor del tryckfärdiga manuskript innehöll den noggrannaste analys som någonsin gjorts av tropisk dynvegetation; det behandlade en vegetation som till stor del redan förstörts under undersök-

ningens gång, och det vore en oersättlig olycka för forskningen om det inte kunde räddas och utgivas.

Gunnar Booberg var en kraftnatur och arbetare av ovanliga mått, en hängiven naturforskare, en glad och god människa och en sällsynt trofast vän. Svensk och internationell naturforskning har gjort en stor förlust, och saknaden är stor bland hans gamla vänner och arbetskamrater.

G. Einar Du Rietz.

Claes Blum.

Den 5 februari 1945 avled efter någon tids sjukdom docenten vid Upsala universitet, fil. doktorn **Claes Blum**.

Lika stilla och försynt som han levat bland oss, lämnade han oss. Inte ens bland hans närmaste vänner fanns det väl någon, som visste, att det lidande, som skulle ända hans liv, var av så allvarlig natur. Claes Blum var inte en människa, som talade om egna bekymmer, av vilken art dessa än voro. Han torgförde sannerligen inte sitt hjärtas lust och kval. Personliga sorger — och han fick uppleva många sådana — kunde aldrig komma honom att bryta den aristokratiska tillbakadragenhet, som var hans natur. Han var en aristokrat, inte bara genom härstamning utan ännu mera genom sina egenskaper.

Trots en bestämd motvilja mot att framträda offentligt, mot att uppträda som auktoritet och göra sin röst hörd och sin vilja gällande, kom han att spela en viktig roll i nationens liv. År 1928 valdes den nyblivne filosofie magistern till andre kurator, och vårterminen 1933 blev filosofie licentiat Claes Blum förste kurator. I många kommittéer och

nämnder togs hans klarsynta omdöme och hans kloka takt i anspråk. Alldeles särskilt ägnade han sina krafter åt nationens självhjälpsförening, vars ordförande han var till sin död. I intet fall hade han själv önskat framträda, men då nationen behövde honom, var han alltid redo att tjäna den. Även sedan han som akademisk lärare egentligen lämnat den aktive studentens bana bakom sig, var han med den trofasta vänskapens band knuten vid sin nation. Betecknande för hans natur var, att han trots sin naturliga tillbakadragenhet i så hög grad tillvann sig också de yngsta studentgenerationernas vänskap och förtroende.

Om hans vetenskapliga gärning skall här inte talas. Andra ha bättre kunnat bedöma den. Han publicerade kanske inte så många skrifter. Hans ekonomiska ställning gjorde det nämligen inte nödvändigt för honom att dokumentera sin kunskap genom antalet utgivna volymer. Men han var en man, som utöver sitt fack behärskade ovanligt vidsträckta områden av mänskligt kunnande. Han var en humanist.

Vid Claes Blums bår sades det om honom, att han var "en kristen humanist med tonvikten på kristen". Det är alltid vanskligt att i en formel sammantränga en människas liv och gärning. Människan är dock inte ett avslutat helt, som vid varje givet tillfälle av sin levnadslopp är sig själv lik.

Claes Blum kunde någon gång i en förtrolig stund tala om sitt liv. För den som haft den oskattbara förmånen att få umgås förtroligt med honom under de tio sista åren av hans liv klingar den nyss anförda frasen falskt.

Den unge Strängnäs-gymnasisten tillhörde en högkyrklig och konservativ miljö, där traditionens makt var stark. I sina skoluppsatser använde han gärna "rena" ord såsom *k y n n e* och *ä n n e*, och Viktor Rydberg var för honom inte kättaren, som skrivit "Bibels lära om Kristus". Men den utomordentligt beläste docenten i grekiska språket och litteraturen, som genom vidsträckta resor ytterligare berikat sitt erfarenhetsområde, och som upplevat det nazistiska vanvettets epok med en djupare smärtförmimelse än personliga sorger någonsin kunde ge honom, var säkerligen i väsentliga stycken en annan människa.

Humanist var han i ordets djupaste och vackraste mening. Han var en fint bildad människa med mycken förståelse för mänskliga svagheter. Han kunde se en bevekelsegrund för allt, som skedde, men han kunde inte alltid godkänna denna. Han tolererade allt utom intoleransen. Mot allt slags idéförtryck, mot dogmatiska program av varje slag och mot alla nivelleringssträvanden vände han sig med skärpa — även om hans protest aldrig blev högljudd. Hyckleri, intellektuell oklarhet och opportunistik var honom inte bara främmande utan förhatligt. Mot

tidens grumliga religiösa och politiska ideologier anförde han alltid humanismen som det bästa botemedlet. Hans omutliga intellektuella redbarhet hindrade honom från att acceptera dogmerna.

Claes Blums förnäma humanistiska livssyn låter sig tyvärr inte uttryckas i en formel.

Gunnar Holmquist.

Istvan Beörecz.

Försvarsberedskapen har under de gångna åren krävt många offer i människoliv. En av dem, som det icke förunnades att återvända från militärtjänsten, var vår landsman **Caroly Istvan Beörecz**.

Istvan Beörecz räknade sig — ehuru född i Luleå 1908 — som en son av Uppsala och blev med smärre avbrott för domsago- och militärtjänst hemstaden trogen till sin död. Han tillbragte hela sin uppväxttid i lärdomsstaden och tog 1929 studenten i Enskilda läroverket. 1937 avlade han juris kandidatexamen. Vid sin bortgång var han amanuens i armeförvaltningen men bodde med sin nyblivna maka kvar i Uppsala. På fädernet härstammade Beörecz från Ungern medan modern var bördig från Eskilstuna. Det var därför naturligt för Istvan att söka sig in i Södermanlands-Nerikes nation, när han 1930 skulle börja sina juridiska studier. För de flesta studenter med föräldrahem i Uppsala blir medlemskapet i en nation ofta en huvudsakligen formell angelägenhet. Beörecz blev emellertid en daglig gäst i nationslokalen och kamraterna funno snart, att mannen med det främmande namnet var en intresserad landsman och en glad student. Nationen tog också snart hans tjäns-

ter i anspråk för olika förtroendeuppdrag. Som god idrottsman — redan som skolpojke representerade han Uppsalakamraterna i bandy — blev han en välkommen förstärkning till nationens bandylag.

Istvan Beörecz fick många vänner, som ofta hade nöjet att gästa det trevna hemmet vid Klostergatan, där hans numera bortgångna, för studentikos glädje synnerligen förstående moder gästfritt mottog sina och sonens landsmän. Och många av oss, 1930-talets sörmland-närkingar, bevara i tacksamt minne de glada kvällar vi tillbragte i detta hem.

Den dag då budskapet kom att Caroly Istvan Beörecz under sin tjänstgöring som kapten i Smålands arméartilleriregementes reserv omkommit genom olyckshändelse blev det ett stort tomrum bland de många vännerna. Det syntes oss ofattbart att Istvans glada skratt tystnat för alltid och vi sände varma tankar till hans unga maka.

Hans Stjernqvist.

Edgar Rumba.

Edgar Rumba. — Natten mellan den 14 och 15 maj 1941 hemsöktes det lettiska folket svårt av den sovjetryska ockupationsmakten. Många arresterades och 35.000 fördes till Sibirien för tvångsarbete. Bland dem var professorn vid lettiska statsuniversitetets teologiska fakultet, teol. lic. vid Uppsala universitet och medlemmen av Södermanlands-Nerikes nation, Edgar Rumba, samt hans fru och dotter.

Enligt senaste underrättelser från internationella Röda korset har professor Rumba avlidit i landsflykt år 1944. Han dog utan att ha fått återse sitt land fritt och lyckligt.

Edgar Rumba föddes 30 maj 1904 i Semgallen i Lettland och var son till en skogvaktare. Vägen till bildning och högre studier blev för honom lika svår som för alla andra lettiska män. Sina skolstudier påbörjade han i folkskolan i Lielvircava, men 1914, när världskriget bröt ut, tvingades han att tillsammans med sina föräldrar flytta till staden Pjatigorsk i Ryssland, dit hans gymnasium flyttats. 1923 inskrevs han i teologiska fakulteten vid universitetet i Riga. 1928 fortsatte han, efter teol. kand.-examen i Riga, sina studier i Uppsala, där han inskrevs vid Södermanlands-Nerikes nation. Han var en så gott som daglig gäst på nationen och deltog under sin vistelse här flitigt i nationslivet. 1929 återvände han till Riga, prästvigdes där och tjänstgjorde som distriktsvikar i Pilten. Återkommen till Uppsala, avlade han 1933 teol. lic.-examen. Från 1933 var han privatdocent i religionshistoria vid universitetet i Riga, och från 1936 docent och senare professor i praktisk teologi. Han var dessutom pastor i svenska församlingen i Riga, Kristusförsamlingen och akademiska församlingen. Han ledde lettiska evangelisk-lutherska kyrkans missionsverksamhet och var lettiska religionsförningens och brödraförsamlingens andlige ledare.

Bland hans skrifter märkas: Frälsningsbegreppet i Bhagavadgita (1928), Die lettischen Muttergottheiten (1933), Den lettiska gudinnan Laima (1936), Arkebiskop Nathan Söderblom (1936), Kyrkan och det andliga ståndet i ekumenisk-luthersk uppfattning (1939).

Edgar Rumba borttrycktes i sina bästa år och i sitt vetenskapliga arbetes begynnelse. Lettiska kyrkans män betraktade honom som sin bästa predikant. Om också den tid han vistades i Uppsala var kort, vann han många tillgivna vänner bland svenska teologer, och hans bortgång innebär en svår förlust för kontakten mellan Lettlands och Sveriges kyrkor. För många landsmän på Södermanlands-Nerikes nation kommer underrättelsen om hans död som ett smärtsamt bud. Må han vila i frid i en okänd kyrkogård i främmande land.

Zanis Svikis.

Södermanlands Nations album

eller

Vad man kan lära under ett besök i Lund.

Av *Sven G. Svenson*.

På ett annat ställe i denna Majhälsning står berättat om de urgamla förbindelserna mellan Södermanlands-Nerikes nation i Uppsala och Nylands nation i Helsingfors. Den berättelsen kan ge anledning till många djupsinniga reflexioner. Ytligt sett kan det ju tyckas egendomligt, att vi sörmlänningar har intima förbindelser med våra kära nylänningar och vet en hel del om förhållandena i Helsingfors, medan vi däremot, liksom alla uppsaliensare, knappast har någon kännedom om Lund, en universitetsstad i södra Sverige, och aldrig tycks ha kommit på en sådan tanke som att umgås med lundensare. I själva verket är allt detta inte alls egendomligt, men det är i alla fall ett ytterst påtagligt faktum. När jag för några månader sedan helt djärvt beslöt att uppsöka rikets andra universitet, visste jag strängt taget endast två ting om Lund, trots två tidigare besök under sommarsäsongen. Dels hade jag en rent topografisk kunskap om näringsställets placering i stadsplanen, dels visste jag, att det mellan åren 1838 och 1847 existerade en Södermanlands nation vid Lunds universitet. Båda dessa kunskaper visade sig oändligt värdefulla.

Om man vill börja äta på Lunds Studentkärs Convictorium måste man utom 80 kr. och en sockerkupong också lämna uppgift om namn och adress och om den nation, man tillhör. Allt detta mottages av en söt, blåögd flicka, som sitter bakom en disk och talar skånska. Jag genomgick den förtjusande proceduren, och allt gick bra, tills flickan frågade efter min nation. Min röst fick en klang av Eskilstunastål när jag svarade: "Södermanlands". De blå ögonen uttryckte stor förvåning och den skånska rösten sade något raljerande: "Jaså, det var nåt nytt. När fick vi en sån nation här i stan?" Fastän mitt inre fylldes av ändlöst jubel över mina förvärvade kunskaper, lyckades jag behålla en

ganska likgiltig ton, när jag svarade: "1838". De blå ögonen uttryckte nu något ännu mera än förvåning, men i detta läge ingrep en person, som stod och väntade på sin tur. Han yttrade helt kategoriskt: "Denne herres uppgift är fullt korrekt". Personen tillhörde Lunds akademistat, och följden blev, att mitt matkuponghäfte erhöi den förmodligen unika påskriften Sven G. Svenson, Södermanlands nation, Lund.

En sådan ursprungsbeteckning måste ju anses medföra vissa plikter, och det blev mig nödvändigt att försöka inhämta något om Södermanlands nations i Lund historia. Det är allom bekant att denna historia domineras av ett enda namn, Carl Wilhelm August Strandberg, mera känd som Talis Qualis. Han var en av dem, som stiftade nationen 1838; han var också dess siste aktive medlem. Docenten, som ilat till min hjälp på konviktoriet, kunde vid en följande pratstund berätta åtskilligt om Södermanlands nations sista dagar, ehuru det mesta med förlov sagt var felaktigt. Enligt honom och den nuvarande lundatraditionen skulle Talis Qualis efter ett mer än vanligt stormigt uppträde ha uppkallats till universitetets rektor och tilldelats en skarp admonition. Strandberg sammankallade då Södermanlands nation in corpore, vilken i en skrivelse till rektor beklagade den orättvisa varningen. Detta medförde att konsistoriet beslöt upplösa Södermanlands nation. Denna nation bestod under denna stridens tid av en medlem, studeranden C. W. A. Strandberg.

Historien är verkligt förtjusande, och visade sig också mycket riktigt vara alldeles osann, men ett fortsatt studium av nationens öden visade sig vara minst lika stimulerande som man, av denna anekdot att döma, hade anledning att vänta.

I Lunds Universitetsbibliotek finns en volym, betitlad Södermanlands nations album, vilken för en nedrest "sörmland-närking" erbjuder det största intresse. Albumet inledes med följande aktstycke:

"Till Rector Magnificus och Consistorium Academicum vid Kongl. Karolinska Universitetet i Lund.

Undertecknade, som vid Kongl. Universitetet i Lund ämna fortsätta våra studier, anhålla ödmjukast, att för vår vistelse vid denna Academie få bilda en ny Nation under namn af: S ö d e r m a n l a n d s n a t i o n. Till stöd för denna vår anhållan få vi ödmjukast återopa Kongl. Brevet av d. 6:te Mars 1822; varande vi födde uti Södermanland, hafva vid Strengnäs Stifts Läroverk åtnjutit undervisning och nu sednast varit som medlemmar af Södermanlands och Nerikes Nation vid Kongl. Universitetet i Uppsala inskrifne.

P. G. R. Matthsson Ol. Strandberg C. W. A. Strandberg.

Lund den 16 Oktober 1838."

Denna begäran bifölls av konsistoriet, och därmed var alltså Södermanlands nation i Lund bildad. Den grundades av tre våra landsmän, som av en eller annan anledning vände Uppsala och vår nation ryggen för att — om vi vill vara lokalpatriotiska, och sådan är vår sed — låta sörmländsk kultur och levnadskonst blomstra i en filialavdelning i Skåne. Dessvärre måste erkännas, att de aldrig för ett ögonblick torde ha saknat Uppsala, utan trivdes i den specifika lundamiljön intensivare än de flesta. 1840-talet blev en av de klassiska perioderna i lundastudenternas historia, och kotteriet kring Talis Qualis intog en dominerande ställning. Det var bröderna Strandbergs krets, som satte fart på studentsången i Lund, och de var de, som ivrigast biträdde Otto Lindblad vid bildandet av Lunds allmänna studentsångförening och under dess första verksamhetsår. Vad skalden Talis Qualis i Lund betydde som opinionsbildare och sanningssägare under dessa liberalismens och skandinavismens genombrottsår, torde vara bekant för envar.

Tyvärr blev Södermanlands nations historia lika kort som lysande. Medlemsantalet nådde heller aldrig någon svindlande höjd. Inalles kunde nationen under sin korta levnad räkna endast en inspektor, en hedersledamot, två kuratorer, en prokurator samt sju medlemmar. Av dessa var endast de s. k. medlemmarna av sörmländsk härkomst. Inspektor var professorn i matematik C. J. Hill, ett verkligt framstående original, som egentligen tillhörde Östgöta nation. Till hedersledamot valdes av okänd anledning prosten A. C. Kahl. Kuratorerna utsågs på den tiden bland universitetets yngre docenter, och som sådana fungerade på Södermanlands nation A. G. Dahlbom, östgöte, 1838—1847, A. G. Tauson, av Blekinge nation, 1847, samt P. S. Munck af Rosenschöld, född i Skåne men inskriven vid Norrlands nation; den sistnämnde tjänstgjorde som prokurator höstterminen 1842.

Bland nationens medlemmar fanns tre bröder Strandberg, söner till kyrkoherden i Stigtomta Olof Strandberg. Den äldste, Olle, som inskrevs vid Södermanlands-Nerikes nation vårterminen 1836, låg i Lund endast under åren 1838—1841. Han debuterade under sistnämnda år på Kungl. Operan, och var sedan vår operascens främsta kraft under mer än 25 år, och grundade en formlig dynasti av framstående operaartister och musiker. Brodern Carl Wilhelm August Strandberg tarvar i detta sammanhang ingen ytterligare presentation. Den yngste brodern Johan Ludvig Christian kom till Lund 1841 men överflyttade sina studier några år senare till Greifswald. Han slutade som provinsialläkare uppe i de jämtländska och lappländska obygderna.

Av de övriga är P. G. R. Matthsson redan nämnd. Han var något äldre än sina kamrater, föddes i Vintrosa i Närke och blev så småningom kammarskrivare i Göteborg. Som fjärde namn inskrevs i nationen

C. P. R. Jenische, som till börden egentligen var västgöte. Han var god vän till Talis Qualis och tycks ha varit en ytterst äventyrlig bohéménatur. Hans liv gick också utanför det vardagliga. Efter att ha deltagit i dansk-tyska kriget 1848—49, förde han ett kringflackande liv bl. a. i Norge, där han levde under antaget namn. Omkring 1860 drog han sig undan till de jämtländska fjällerna, där han under namnet Petter Reinhold Rosensvan levde som en fullständig eremit under trettio år, vilket åtminstone på denna tid måste ha förefallit ganska originellt. Hans dödsruna i Östersundsposten år 1891 har också omisskännliga drag av äventyrsberättelse.

1841 inskrevs friherre G. W. J. von Düben, sedermera professor vid Karolinska Institutet, och 1843 nationens siste medlem F. A. Hagström. Om honom har albumet den lakoniska kommentaren: "rymde staden utan att göra rätt för sig". Han blev så småningom gästgivare i Vagnhärad och Trosa.

Södermanlands nation i Lund fick som sagt en kort ehuru lysande historia. Medlemmarna drog den ene efter den andre av olika anledningar bort från staden, och 1847 var Talis Qualis den ende aktive landsmannen. Han såg emellertid till att nationen icke långsamt tynade av för att begravas i stillhet, och även om den ovan omtalade anekdoten icke sannfärdigt skildrar nationens sista strid, var dock de sista händelserna i dess tillvaro muntrande nog.

Talis Qualis hade ju genom sitt i mängas tycke rabulistiska uppträdande blivit något illa anskrivnen hos de akademiska fäderna. När han nu 1847 avlade kansliexamen och stod i begrepp att tillträda en plats i Stockholm, begärde han nationsbetyg, vilket på den tiden var ett mycket viktigt papper. Krafter sattes nu i rörelse för att genom ett dåligt testimonium få Strandberg brännmärkt. Kuratorn, docenten Dahlbom, utsattes för påtryckningar och var beredd att utfärda ett svagt nationsbetyg. Nationen in corpore, d. v. s. stud. Strandberg, vände sig då till inspektor och meddelade att kurator antagligen inte längre hade nationens förtroende, varför ett nytt kuratorsval kunde anses befogat. Sådant anordnades också omedelbart inför en fulltalig nation. Närvarande voro inspektor, professor Hill, kurator, docent Dahlbom, samt medlemmen Strandberg. Dahlbom kunde naturligtvis inte gärna rösta på sig själv, och då Talis Qualis också röstade blankt, måste kurator anses desavouerad. Dahlbom avsåg sig också genast sitt ämbete, och till hans efterträdare valdes skaldens gode vän, docenten Tauson, vilken inte hade något emot att utfärda högsta nationsbetyg.

Under sommaren 1847 lämnade Talis Qualis Lund, och därmed kunde Södermanlands nation anses upplöst. Vi ha alltså numera ingen "systemation" i Lund, till stort men för våra diplomatiska förbindelser med

dess studentkår, men det finns andra nationer i Lund, som säkert gärna skulle taga emot en sörmländsk beskickning. När vidriga omständigheter hindrar oss att besöka utländska universitet, vore inte då tiden inne att upptäcka, att vi inom landets gränser har ett lärdomssäte, som för oss uppsaliensare måste te sig minst lika främmande? Ho är den, som inrättar ett stipendium, som möjliggör ett studentutbyte mellan Uppsala och Lund? Det vore en gåva, värdefullare än de flesta.

Tal för gåsen och kvinnan.

(Vid gåsmiddagen 1944.)

Fast jag för min uppgift nog behövde mer ha utav snille, smak och sirligt sätt, är det tid för mig att transubstantiera gåsblodssoppa, leverkorv och fett till av tränad fyllda dithyramber, som kan viras kring det föremål, inför vilket jag med bävan frambär kväde, som skall kryddas med en skål.

Förliden natt jag uti drömmen fördes av sörmländsk tärna ned till Skånes slätt. Av hennes skönhet blodet i mig rördes, så hon fick — sant att säga — med mig ganska lätt.

En stund vi lekte kärligt med varandra, tills jag blev ollonborre ifrån Hven. Men då fick tärnan drag utav Kassandra och ville genast fara hem till Flen.

Beredd jag var att henne dit ledsaga och sökte efter någon lägenhet. Men säg, var skall i natten tåg man taga, när var man är och hur, man icke vet.

Så stod jag där med huvudet i handen och var helt gripen av panik, då plötsligt ljus steg upp i anden: "I natt man startar höstens gästrafik!"

En vissling gäll skar sönder skånska natten — Nils Holgersson beställde Akka så — och uti glidflykt ned på närmsta vatten en välfödd taxigåskarl hördes gå.

Och nu först, i den högre aviatiken, där kvinna mötte gås helt apropå, försjönk jag tankfull i problematiken, vem mannen kärast är utav de två.

Med näsan vänd mot gåsens aktre roder — fem vita pennor i dess korta stjärt — jag såsom styrman på vårt luftskepp stod där, men grep mig an med dagens fråga tvärt.

"Vem ger åt mannen höstens bästa stunder? Vem lockar tunga, och vem smeker gom? Vem njutes bäst i form, som rund är? — Jo gåsen, hemvärnsman i gamla Rom!

Vem sprider kring sig sådana odörer, som vidgar luktorganets avloppsrör? Vem finns, som uti köttet mera mör är, än Mårtens gås, som vallats i Skanör.

Vem är så tung och fyllig uti gumpen och rör sig ändock med stor sirlighet? Vem är som samlas oftare kring pumpen än gåsen, som all vätskas värde vet.

Du gås, som endast lever på att ätas,
 Dig ägnar jag mitt bästa pekoral.
 Ditt värde kan av ingen bättre mätas
 än den som skall för kvinnan hålla tal.

Du glädje skänker dystra misantroper
 och ger åt krumma ryggar råg och mærg.
 Bland vår nations aktiva isotoper
 finns ingen, som har gåsens starka færg."

Vi var nu komna över Kolmårdsåsen
 och såg i fjärran Trosas silhuett.
 Då ljud det: "Alla måste lämna gåsen!"
 — Nu följer därför talets efterätt.

Vill till hjärtats sång Du lyssna,
 Du som är vår längtans mål?
 Toner jubla — gässen tystna,
 när för tärnan höjs vår skål.
 För Dig alla pulsar brinna
 på var man i denna sal.
 Skänk Din druva, sköna kvinna,
 när vi stå med tom pokal!
 Här hos oss en lag Du finner,
 att när gåsablot är slut,
 är det den, som seger vinner,
 vilkens knoppar först slå ut.
 Gåsen tjänar blott att stärka
 uti mannen kärleks glöd.
 Kärare än Guttapercha,
 älskar jag Dig till min död.

Nu lättom de gästingda bukar,
 Ni bröder, som kraftprovet tål,
 och låtom oss såsom vi brukar
 ge Kvinnan vår hyllning och skål!

Torgil Ringmar.

En krönika om Sörmland-Närke och Nyland.

Av Våring Jernström.

Sörmländska och närkiska vëringatåg i österled och nyländska färder i västerviking är något som har vuxit in i cives studiosi medvetande på vardera sidan om vattnen i så hög grad att de betraktas som orsakade av en oomkullrunkelig naturlag. Men knappast någon har i våra dagar reda på när, var och hur detta utbyte uppkom.

Om man inte, genom att pressa det historiska materialet till det yttersta, räknar en begynnelse från Natio Fennicas dagar, finner man att den modärna förbindelsen mellan svenska och finländska studenter daterar sig från år 1909. I Upsala gick Sörmland-Närke i spetsen vid knytandet av förbindelserna österut. Och i Finland var det Nylands Nation som sökte vänner i väster. Sålunda sammanfaller historien om de svensk-finländska studentförbindelserna i sina viktigaste delar med historien om Sörmland-Närke och Nyland.

Den ofärdstid, som härskade i Finland i början av seklet, hade lett till att en del flyktingar hade tvungits söka sig bort därifrån. Av dem hade några fortsatt sina studier i Upsala. Därmed hade redan före 1909 en viss kontakt mellan svenska och finländska studenter blivit skapad. Det sistnämnda året anlände en förfrågan om Upsala studenter skulle kunna mottaga 75 studenter från Finland till vårfesten. Efter en viss tvekan; man kände ju trots allt så litet till varandra den tiden; avsändes en inbjudan till Helsingfors.

När de 75 finländarna anlände möttes de vid båten av sörmlänningen Hugo Heyman och norrlänningen Gunnar Mångberg. (Man ser huru som redan från början Sörmland-Närke går i täten). Bland finländarna märktes främst professor A. Wallensköld, Nylands Nations dåvarande inspektör, och nylänningarnas kurator, färdens initiativtagare, Verner Hougberg. Största delen av de ankommande var nylänningar. Men även Aboenser, Wasungar och Viborgare sågs i deras led. Det är värt att särskilt nämna att 15 st. kvinnliga studenter var med.

Sörmlänningarna hade varit de gästfriaste vid erbjudandet om inkvartering åt gästerna. (Om detta hade något att göra med de 15 studentskorna, vill jag inte uttala mig om.) Och de hade fått de ledande nylänningarna på sin lott. Genom dessa spred sig Sörmland-Närkes goda rykte till de andra. Och fram på natten blev det invasion. Enligt några källor samlades alla nylänningar hos sörml.-närkingarna. Sålunda säger Studentbladet N:o 7, 1927: "Bland värdarna var det särskilt sörmlänningarna och närkingarna, som togo sig an finländarna. De bjödo samtliga gäster på värbal och supé . . ." Alldeles särskilt rosas Sörmland-Närkes förste kurator Martin Sjölander som en strålande värd. Och behöver någon upplysas om att Rutger Sernander tog alla nylänningars hjärtan med storm! Därom vittnar bl. a. att han sedermera (år 1928) kallades till hedersledamot av Nylands Nation.

Det yttre tecknet på förbrödring och -systring var något, som närmast påminner om våra yttersta tiders partisanstrider, sådana de kan förekomma i gamla Natio. — Nylänningarna samlades nere i hallen. Värdarna samlades i salen. Under stridslarm, avsjungande vilda sånger, tågade nylänningarna upp och formerade led mot sörmlänningarna och närkingarna. Hövdingarna, Rutger Sernander för Sörmland-Närke och Johannes Hedengren för Nyland, höll var sitt formfulländade retoriskt klingande tal. Därefter tågade de båda nationerna emot varandra och föll i varandras armar. — Förbrödringen var ett fullbordat faktum.

Året efter återgäldades besöket med allmän studentfärd till Finland. Känslan av urgammal samhörighet och rent personliga sympatier stärkte de redan knutna banden.

Åren före det första världskriget besökte man varandra mera sporadiskt. Vilken betydelse denna kontakt hade kan utläsas därur att Finlands svenska studenter efter Upsaliensiskt mönster år 1911 begynte fira vårfe스터. Och i företalet till "Svenskt studentliv i Finland år 1909—1929" anges att man valt 1909 till utgångspunkt "i beaktande av att omkring 1909 på svenskt håll inleddes en period av konsolidering". — Att denna konsolidering sammanfaller med det första tåget till Upsala är en tanke mer än en händelse. — Sörmland-Närke återigen vittnar om den nytta nylänningarnas stora erfarenhet på hembygdskursernas område hade för dess nyupptagna hembygdskursverksamhet.

Det är inte underligt att förbindelserna under förra världskriget låg nere. Ätminstone hade de rena studentförbindelserna svårt att hållas uppe. Det är dock möjligt att inofficiella personliga kontakter i viss mån upprätthållits.

I skuggan av Ålandsfrågan återknöts förbindelserna 1919. Detta visar hur starka vänskapsbanden var. Inte ens de politiska svallningarna kunde annat än högst obetydligt verka avkylande. Sedan dess

har vid vårfesterna i Upsala varje år en eller flera representanter från Nyland suttit bänkade kring det sörmländska och närkiska festbordet.

Dessa vänskapliga förbindelser har helt naturligt satt sina spår i nationernas publikationer. Följande utdrag ur Majhälsningen år 1928 får bli ett typexempel på de ärligen återkommande representationsfärderna. Åren 1926 och 1927 utmärktes av att särskilt stora grupper gästade varandra.

"Då Upsala våren 1926 besöktes av ett 40-tal svenska studenter från Helsingfors voro några särskilt inbjudna till oss. Vid värbalen framförde då magister Nils Lychou en hälsning och inbjudan till sörmlänningarna att nästa år gästa Nylands Nation. Inbjudan mottogs med största glädje och i början av maj 1927 gjorde andre kurator Ragnar Karneus, med. kand. Gunnar Nycander, jur. stud. Erik Ringhammar och fil. stud. Britta Söderlindh en färd i österled . . ."

I Nylands Nations årsbok 1934 säges: "En speciell glans ha Nationens förbindelser med Södermanland-Nerikes Nation i Upsala. Farleden västerut har för nylänningarna en särskild tjusning . . ."

Men förbindelserna är inte alltid så "officiella". Och någon tyngd vilar det ingalunda över den sörmländsk-närkiska, nyländska vänskapen. Tvärtom söker sig det studentikosa skämtlynnnet sitt utlopp i otaliga former. Därom må följande episod vittna (nämnd i N. N:s årsbok 1934). — Inom Nylands Nation hade 1933 en högst inofficiell sammanslutning, "Kejsrerliga Nyländska Jakobinklubben", uppstått under en natt av festlig yra. Tilltaget var icke av politisk art, utan utgjorde en plötslig reaktion mot dansen och den skrällande jazzmusiken, som i det ögonblicket inte råkade behaga de stiftande herrarna. Dessa uttryckte då sitt missnöje med avsjungandet av Marseljäsen. I vredesmod över att bli hyssjade startade de sitt revolutionstribunal under ledning av sedermera kuratorn, magister Nils Meinander. — Jakobinklubben firar sin årsfest på årsdagen av Bastiljens stormning. Sörmland-Närke har som känt en egen Bastiljstormning. Vad var naturligare än att jakobinerna "på sitt modersmål" (alltså franska) "avsände ett telegram till sörmlänningarnas fest. Telegrammet torde emellertid ha anlänt vid en tidpunkt, då festdeltagarna inte längre förmådde uttolka främmande språk." För att citera krönikan.

En annan episod, som inte bör få gå förbi obeaktad är den som framgår ur nedanstående originalurkund från vårfesten 1938.

"Till Nylands Nation.

Därtill av Nationen utsedda, representerade undertecknade nationen vid vårfesten i Upsala den 20—22 maj som Södermanlands-Nerikes nations gäster.

I samband med denna fest hade vi den utomordentliga glädjen stifta en ingående bekantskap med Upsala och dess ärevärdiga studentliv. Även med Upsaladomen, som utgör en central punkt i stadsbilden, hade vi kontakt. För att även Nylands svenska studenter måtte få njuta av dess konstvärden, begagnade en varm Nylandsbeundrare Calle Tibblin tillfället att vid en tidig morgontimme lösgöra en bit av domen och överlämnade den till oss representanter för vidare befordran till Nationen.

Undertecknade hava tänkt sig, att bemälda dombit fästes vid väggen i Nationens källarsal och förses med lämplig sentens, sålunda ständigt minnande om de intima förbindelserna mellan Nylands studenter och deras vänner i Sverige.

Baard Th. Nyman. C. F. Meinander."

"Dombiten", en heraldisk ros i cement, är uppsatt ovanför dörren till kommittérummet. Under den står ristat på en gyllne plakett: "Tagen i sjöslaget vid Upsala 1938". Sålunda skall den minna sena släktled om Sörmland-Närke och Nylands vänskap.

År 1937 har en ny tradition tillkommit i det att nylänningarna då börjar inbjuda sörmlänningarna även till sin solenna årsfest den 9 april. Denna nya tradition tyckes dock, enligt urkunderna, icke konsekvent ha blivit genomförd förrän något senare.

År 1940 inställdes vårfestligheterna. Krigets slagskugga låg över alla. Och ragnarröktstämningen var inte en riktig bakgrund för en vårfest. Men trots att inga representanter sålunda utbyttes, manifesterades vänskapen mellan de båda brödranationerna på ett värdigt sätt, när nylänningarnas inspektor, professor Gunnar Castrén, valdes till hedersledamot av Södermanlands-Nerikes Nation.

Sörmland-Närke var en av de första, som i det intensifierade nordiska studentsamarbetets tecken redan på hösten 1940 begynte med en insamling till medel för en stipendiat från Nylands Nation. Sålunda inleddes stipendiatutbytet vårterminen 1941. Detta har kanske mer än något annat befast vänskapen över havet. Sörmlänningarnas första stipendiat från Nyland var fil. stud. Våring Jernström. Och då denne råkar vara identisk med dessa raders författare, tillåter jag mig mer varaktigt än i festtalens flyende ord, åter en gång säga att den våren, våren —41, aldrig skall gå ur mitt minne. Tack Sörmland-Närke!

Trots krig och örlig blev Nylands Nation senare i tillfälle att fullständiga samarbetet med att dela ut ett stipendium för sörmlänningars vistelse i Helsingfors.

Tanken på stipendiatutbytena, som blev förverkligad 1941, var då 10 år gammal. 1931 hade ett förslag till genomförande av mera regel-

mässig, ömsesidig representation framkastats av Svensk-finländska studentförbundet i Upsala. Denna fråga hade bl. a. kommit upp genom att Nyland det året ägt en envoyé extraordinarie i fil. kand. Gunnar Mickwitz, som detta år för studiers skull vistades vid Fyris stränder. Denne refererade frågan följande hösttermin för Nylands Nation. Förslaget mottogs positivt. Men "strandade slutligen på praktiska svårigheter". — Det är glädjande att kunna konstatera att dessa praktiska svårigheter numera är övervunna.

Vårfesten återupptogs år 1941. Och åter seglade ett par nylänningar i västerviking och ett par sörmlänningar i österled för att tillsammans sjunga sina hemländers vilda sånger. Huru utmärkt är inte runda tornets akustik i Sven G:s rum för tonerna till "Av en Hiiii . . ." eller "Vodka och Vodka . ..". Är det att undra på att "Av en Hiiii . . ." efter den vårfesten sakta men säkert beredde sig väg in i den 1944 tryckta sångboken. Dymedelst utgörande ett nytt tecken på vänskapen mellan Sörmland-Närke och Nyland. — En helt naturlig sak är att "Nylänningarnas marsch" återfinnes i sörmlänningarnas sångbok och att "Känner du landet . . ." står i nylänningarnas.

Den andra nyländska stipendiaten som nationen har haft var fil. stud. Brita-Stina Blom, under vårterminen —44. Och den tredje stipendiaten, som innevarande vårtermin vistas här, är fil. mag. Göran v. Bondorff. Sörmlänningarnas stipendiat i Helsingfors hos nylänningarna är fil. mag. Erik Rankka, som ju med sitt finländska påbrå är en lämplig representant.

Finlands öde ligger ännu i stöpsleven. Men låt oss hoppas att intet skall ske, som skulle rasera den vackra byggnad av vänskap, som blivit rest. Låt oss hoppas att stipendiatutbytet skall bli en lika fast institution som festrepresentantutbytet varit och är. — Och som nylänning vill jag hoppas att Nylands Nations sommarfester skall gå mot en renässans. Och att festrepresentationen då utökas med att åtminstone ett par sörmland-närkingar till denna fest.

Må vänskapen mellan Sörmland-Närke och Nyland bevaras åt våra söner sådan vi fått uppleva den!

Fjorton Wienerstudenter i Södermanlands-Nerikes nation.

Ett 25-årsminne.

Av *Sven Sernander*.

Förra världskrigets Upsalastudenter visade ett rätt lamt utrikespolitiskt intresse.

Åren före voro livligare. Försvarsfrågan 1914 med dess "bondetåg" och "studenttåg" till Konungen satte sinnena i brand. Och då Upsala studenter höstterminen 1915 gick till val av ordförande hade detta en politisk bakgrund, som helt dominerade detsamma. Den avgående ordföranden ställde upp sig till omval. Han hade på sommaren hyllat Berlins studenter å sin egen kårs vägnar. Reaktionen kom nu i ett nederlag vid valet, där även starkt tysksympatiserande studenter voterade mot avsteget från en neutral linje.

Så övergick man på nationerna, i matlagen o. s. v. till ett stilla gnabb mellan centralmaktsvänliga och de ententvänliga, där de förra väl i antal något dominerade.

Kom så vårterminen 1918 med Finlands frihetskamp. Majoriteten av Upsala studenter hade sina sympatier klart och starkt hos de "vita" i Finland. Det ordades mycket. Ett fåtal gingo som frivilliga ut i kamp och några gävo sitt liv, så vår landsman Olof Palme.

Fredsslutens rad följde och en icke obetydlig vilja att hjälpa bl. a. Centraleuropas nödlidande människor grep det svenska folket. Vid landets universitet och högskolor startades aktioner för att med pengar och särskilt förnödenheter hjälpa kolleger i Tyskland och Österrike, speciellt då Österrike.

Bland dem som här kommo att spela en aktiv roll var vår landsman Martin Sjöström, då sedan några år docent i fysik. Efter ett besök i Wien stod det för honom klart att pengar, mat- och klädespaket o. dyl. skickade till studenter i nöd skulle göra mindre nytta och kanske ge mindre svenska offer, än om största möjliga antal wiener-

studenter inbjödos till Sverige för att vid lärosätena och även ute i landet få njuta svensk gästfrihet under lugnare förhållanden än hemlandets och så möjligheten till kontakt med svenskt universitetsliv till reciprok bättnad.

Vår Martin drev sin vilja igenom. Vi yngre beundrade honom. Nu voro vi beredda att göra en positiv insats i avsett syfte. Nå, de äldre som kunde ge mera materiellt, sveko ingalunda. En parallell rörelse för att rädda barnen bjöd på ett gott samarbete.

I Upsala blev wienarnes ankomst något av en upplevelse. En marskväll 1920 var det oss en liten skara upsaliensare förunnat att på vårt gamla kära Phoenix ta emot så där 50 wienare, som just kommit från den gamla kejsarstaden vid Donau till ett av världens nordligaste universitet, det vid Fyrisån. Fröken Stina Pettersson, Phoenix' oföreglömliga värdinna, hade bullat upp en "enkel" sexa (hennes sexor voro alltid "enkla"). Vi nordbor trodde nog vi skulle få litet kräsna gäster. Men ack, vi betraktades som värdar vid ett glänsande gästabad. Våra gäster voro bländade av ljusprakten på Upsala gator, maten befanns himmelsk, det myckna smöret vart nästan kväljande. Kontakter mellan gästerna och oss vunnos snabbt. Men den kvällen blev (vill jag minnas) inte så lång. Resenärerna skulle hem till sina respektive inkvarteringsvärdar: akademiska lärare, borgare och studenter.

Men kvällarna i fortsättningen blevo minsann inte så korta.

På spridda ställen i staden odlades ett hjärtligt umgänge där österrikarne skänkte svenskarne musik, livlighet, charm och vi försökte inviga våra resande vänner i det upsaliensiska studentlivets alla mysterier understundom med användandet av för tyska språket nya ord; rätt snart talades dock allmänt svenska.

Under högtidliga former inskrevos wienarne som studerande vid "Regia Universitas Upsaliensis". Och i det sammanhanget gällde det att välja nation. Flertalet ville bli medlemmar av Södermanlands-Nerikes nation, Martin Sjöströms nation! Men det var ju nödvändigt att låta andra nationer få vad dem tillhörde. Och så inskrevos då 14 nya medlemmar i vår nation (härav 3 kvinnliga).

Hur troget alla wienarne, oberoende av landsmanskap, höllo fast vid Martin Sjöström, deras utomordentlige introduktör, kom till uttryck sista april då vi sörmlänningar och närkingar vid alla hornboskapens (inclusive trummornas) ljud sutto bänkade till sexa på Övre Gillet före hemtåget till vår egen lokal. Helt plötsligt voro alla wienarne i staden samlade hos oss. Och i värtaliga, hjärtliga ordalag överlämnades till Martin ett etui för rökverks förvarande, tillverkat i silver och försett med givarnes autografer. De livliga, tacksamma "sydlänningarnes"

hyllning till Martin, rak, ljus, värdig, komma vi nog ihåg, vi som kände det uppriktiga i hela hyllningen.

En fördel för wienarna var tillfället för "kärstudenter" och "fria studenter" att bekanta sig litet bättre med varandra än vad som tydligen skett i Wien.

Det vetenskapliga utbytet för österrikarna kunde genom den relativt korta vistelsen i Sverige inte bli så stor. Flera av dem torde dock ha fått betydelsefulla impulser. Otto Zdansky, världsbekant paläontolog, kom i Uppsala i kontakt med professor Carl Wiman och genom honom så i kontakt med vår landsman professor Johan Gunnar Andersson, som den tiden arbetade ute i Kina.

Uppbrottet från Uppsala för vännerna söderifrån skedde i etapper. Många av dem hade fått sommarvistelse ute på svensk landsbygd ordnad. I september ordnades en sorts avskedsfest, naturligtvis på vår nationssal. Festen var både glad och vemodig.

Kontakten med våra österrikiska vänner bröts nog på de flesta händer rätt snart.

Ett livligt sammanträffande kom till stånd sommaren 1921 nere i Wien då Edvard Thermaenius, nybliven förste kurator, samlade c:a ett dussin både österrikiska och "svenska" sörmlänningar till "landskap" ute vid Grinzing. Till den glada festen slöto sig fram på kvällen några holländare.

Med några rader har jag så uppfyllt Förste kurators begäran att påminna om ett litet jubileum som infaller då Österrike än en gång drabbats av ett krigs gissel. Kan och bör något göras för landets säkerligen svårt lidande studenter?

Sällskapet V. f. N:s stipendiefond.

Av Matts Essén.

Den 11 april 1942 höll sällskapet "Vännerna från Nyköping" ett högtidssammanträde å Gillet. Därvid väcktes förslag om att insamla medel till ett stipendierum i Arkadien, avsett för en nyköpingsstudent. När räkningen gjordes upp blev 3:30 över en summa, som blev en blygsam grundplåt till den insamling härför, som nu börjades.

Den 1 januari 1945 var insamlingen uppe i ettusen kronor. Det är en god början, men än är det långt till de 6.500 kr. som erfordras.

Tjugo medlemmar lämna årliga bidrag, engångsavgifter på 100 kronor har lämnats av sex medlemmar. Finnes ej flera gamla V. f. N.-iter, som vilja stödja insamlingen.

Bidrag kan lämnas, helst engångsavgift på 100 kr., eller ock i form av mindre belopp, helst under tio år, förslagsvis minst 5 kr. per år. De insamlade medlen revideras av V. f. N:s revisorer och förvaltas av lektor M. Essén, postgiro 96118, Uppsala.

Veteranerna.

Nya medlemmar 1944.

Almkvist, Gunnar, Fil. mag., Stockholm.

Guldberg, Harry, Justitieråd, Stockholm (överg. t. ständig).

Koræn, A., Ombudsman, Järnkontoret, Stockholm (överg. t. ständig).

Neander, Gösta, Med. kand., Uppsala.

Ramholm, Louise, Fil. lic., Biblioteksamanuens, Uppsala (ständig).

Tegner, Per, Amanuens, Stockholm (överg. t. ständig).

Thorvall, Folke, c. o. Hovrättsnotarie, Riksdagstjänsteman, Stockholm.

Räkenskaperna 18/4 1944—17/4 1945.

Ingående behållning: Sv. statens 3½ % obl. 1941 å 4.000 kr. 3.960:54; Å sparkassa 3.538:73; Å postgiro 256:14. Summa kronor 7.755:41.

Inkomster: Avg. av 4 st. ständ. ledamöter 200:—; Arsavgifter 787:—; Räntor 229:19; Gåvor att förmedla 105:—. Summa kronor 1.321:19.

Utgifter: Tryckning och exped. av 1944 års Majhälsning 886:96; Förv.-kostn. 11:90; Förmedlat gåvor till Allm. stipendiefonden 105:—; Återsänt avg. 3:—. Summa kronor 1.006:86.

Utgående behållning: Sv. statens 3½ % obl. 1941 å 4.000 kr. 3.960:54; Å sparkassa 4.048:17; Å postgiro 61:03. Summa kronor 8.069:74.

Arsavgiften för 1945.

Arsavgiften hoppas nämnden även detta år få emotse genom postgiroförsändelse. Inbetalningskort bifogas detta brev. Liksom i fjol anses skattmästaren kunna befrias från skyldigheten att kvittera på detta sätt inlevererade avgifter. Skattmästaren vore tacksam om medlemmarna snarast möjligt och helst före Valborgsmässoaftonen ville insända sin avgift (årsavgift minst 3:— kr., ständig minst 50:— kr., understödjande minst 100:— kr.) till Södermanlands-Nerikes Nations Veteraner, Uppsala (Postgiro 25906).

Föreningens nämnd.

Professor Rutger Sernander (ordf.) †, direktör Fritiof Söderbäck (v. ordf.), andre bibl. Sven Sernander (sekr.), andre bibl. Jonas L:son Samzelius (skattm.), kommerserådet Martin Jansson, direktör Mauritz Carlson, bankdir. Carl Wellander, läroverksadj. Carl Cederblad, borgmästare Eric Wahlberg, professor Dick Helander, docent Arne Furu-mark, med. kand. Gösta Neander.